

gazeta

IASTKOWSKA

samorządowo
- społeczna

Gmina
Jastków

UKAZUJE SIĘ OD 1990 R. • PL ISSN 1509-5657

Nr 2 (74)
czerwiec 2020

Ziemia Jastkowska z lotu ptaka
Troszczymy się o środowisko
Przedsiębiorcy z naszej społeczności

– STRONY 14-17
– STRONY 22-27
– STRONA 31

Z sesji Rady Gminy

Kwiecień i maj były kolejnymi miesiącami, podczas których wszyscy mierzyliśmy się z pandemią koronawirusa. Dotknęła ona także samorządy. Nie przeszkodziło to jednak Radzie Gminy w obradowaniu i podejmowaniu ważnych dla mieszkańców decyzji. IX sesja odbyła się 24 kwietnia i podobnie jak w marcu nie dane nam było spotkać się w sali konferencyjnej Urzędu Gminy. Radni uczestniczyli w obradach, śledząc transmisję w Internecie i głosując za pomocą systemu elektronicznego, który funkcjonuje u nas już od jakiegoś czasu.

Zwołanie sesji było konieczne ze względu na inicjatywę wsparcia przedsiębiorców z terenu naszej gminy, którzy ponoszą straty w wyniku epidemii koronawirusa. Podejmując jednogłośnie uchwałę w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości przedsiębiorców, których sytuacja gospodarcza uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych, radni dali wyraźny sygnał naszym przedsiębiorcom, że nie zostaną pozostawieni sami sobie. Odpowiednie wnioski są dostępne na stronie gminy i można je składać nawet do końca roku.

Ponadto na sesji w kwietniu przyjęte zostały uchwały w sprawie zmiany uchwały nr XVII/106/2016 Rady Gminy Jastków z dnia 22 stycznia 2016 r. w sprawie wprowadzenia opłaty prolongacyjnej na terenie gminy Jastków, w sprawie zmiany uchwały z dnia 31 stycznia 2020 r. w sprawie Regulaminu przyznawania stypendiów Wójta Gminy za wyniki w nauce i wybitne osiągnięcia uczniom szkół, dla których orga-

nem prowadzącym jest gmina Jastków, w sprawie zmiany uchwały z dnia 23 marca 2018 r. w sprawie zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli, którym powierzono stanowiska kierownicze oraz określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli nie wymienionych w art. 42 ust. 3 ustawy – Karta Nauczyciela zatrudnionych w przedszkolu i szkołach prowadzonych przez Gminę Jastków. Tradycyjnie były też korekty w tegorocznym budżecie i Wieloletniej Prognozie Finansowej.

Z kolei XX w tej kadencji sesja Rady Gminy Jastków odbyła się 29 maja, już w formie stacjonarnej, ze względu na jej charakter. Radni jednogłośnie uchwalili na niej wotum zaufania dla Pani Wójta Teresy Kot oraz absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2019 rok. Z tego miejsca, w imieniu całej Rady Gminy jeszcze raz składam gratulacje dla Pani Wójta i wszystkich pracowników Urzędu Gminy Jastków. To był kolejny rok ich ciężkiej pracy, dzięki której nasza gmina tak wspinala się rozwija. Często mam okazję rozmawiać z wójtami czy radnymi z innych gmin z woj. lubelskiego i proszę mi wierzyć, że mocno zazdrościmy nam tego, co się u nas dzieje w ostatnich

pięciu latach. Najlepszą wizytówką pracy wójta i radnych jest moim zdaniem to, że w gminie osiedla się coraz więcej mieszkańców, bo widzą w niej miejsce przyjazne do życia.

Na majowej sesji rada jednogłośnie podjęła też uchwały dotyczące rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem wójta Gminy Jastków z wykonania budżetu za 2019 r., wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki tej opłaty dla nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy oraz uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Jastków dla działek o numerach ewidencyjnych 225/4 i 226/2 położonych w obrębie ewidencyjnym Józefów-Pociecha. Ostatnia przed wakacyjną przerwą sesja Rady Gminy odbędzie się 26 czerwca. A na koniec chcę, korzystając z okazji, że w tym roku obchodzimy jubileusz 30-lecia samorządu terytorialnego w Polsce, życzyć wszystkim sołtysom, radnym, pracownikom urzędu gminy oraz ścisłemu kierownictwu na czele z panią wójt mało trosk, a wielu radości z wykonywanej pracy na rzecz dobra wspólnego, jakim jest nasza gmina i nasi mieszkańcy.

MAREK WIECZERZAK

gazeta
JASTKOWSKA samorządowo - społeczna

REDAGUJE ZESPÓŁ:

Ewa Dziadosz

(dziadosz.ewa@gmail.com),

Helena Skomorowska

(hskomorowska@gmail.com),

Magdalena Zarzeka, Marcin Abramek,

Kamil Ziółkowski

www.jastkow.pl; gazeta@jastkow.pl

Szanowni Mieszkańcy!

Kiedy przygotowaliśmy do druku poprzedni numer Kwartalnika świat znajdował się w samym centrum zagrożeń związanych z rozprzestrzenianiem się wirusa. Każdy dzień przynosił nam coraz bardziej tragiczne wiadomości o liczbach osób zmarłych na świecie. Rząd wprowadził bardzo wiele ograniczeń i restrykcji związanych z koniecznością ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby. Ograniczenia dotknęły wiele dziedzin gospodarki oraz innych sfer życia, w tym również funkcjonowania instytucji gminnych. Po kilku miesiącach, sukcesywnie znoszone są ograniczenia i następuje powolny powrót do normalności.

W naszej gminie wznowiliśmy pracę żłobka, przedszkola oraz szkół dla młodszych dzieci. W miarę normalnie funkcjonuje urząd oraz inne nasze jednostki. Uruchamianie różnych instytucji i powrót do normalnego działania jest niezmiernie trudny w związku z obawami mieszkańców, wystraszonych często sprzecznymi informacjami, oraz z uwagi na konieczność spełnienia niełatwych wytycznych sanitarnych.

Od początku tej trudnej sytuacji stoję na stanowisku, aby zachowując wszelkie możliwe środki ostrożności, nieprzerwanie pracować i realizować zaplanowane zadania. Ograniczenia w pracy urzędu wynikały z dostosowania się do obowiązujących przepisów, niemniej jednak cały czas mieszkańcy mieli możliwość załatwiania najpilniejszych spraw. Odbyły się dwie sesje rady za pośrednictwem transmisji internetowej. Rada na wniosek wójta przyjęła m. in. dwie uchwały o pomocy dla przedsiębiorców, którzy ponieśli straty związane z pandemią.

Realizujemy zaplanowane inwestycje, niektóre zostaną zakończone w roku bieżącym, m.in.. modernizowane budynki agromówki i weterynarii w Panieńszczyźnie, nowy budynek świetlicy w Miłocinie, place zabaw i siłownie zewnętrzne oraz drogi przebudowywane z udziałem środków zewnętrznych. Rozpoczęliśmy również realizację nowych inwestycji. To m. in. modernizacja oczyszczalni ścieków oraz przebudowa i termomodernizacja budynku szkoły w Snopkowie, droga w Jastkowie Podleśnym oraz droga w Marysinie.

Martwimy się bardzo, czy uda się sfinansować te wszystkie zadania mając na uwadze trudną sytuację gospodarczą i istotny spadek dochodów gminy, który odnotowaliśmy już za kwiecień w zakresie dochodów podatkowych. W ramach planowania oszczędności dokonaliśmy przeglądu zadań wszystkich jednostek i komórek organizacyjnych pod kątem koniecznych ograniczeń wydatków, tak aby w razie pogłębiającego się kryzysu nie było konieczności utraty inwestycji, na które pozyskane zostały środki

zewnętrzne i masowego zwalniania pracowników.

Co do innych, bieżących spraw to na uwagę zasługują dwa obszary gospodarcze budzące nieodmiennie emocje naszych mieszkańców. Pierwszy dotyczy konieczności rozwiązania umów na podliczniki dla wody bezpowrotnie zużytej, wykorzystywanej dla celów innych niż bytowe. Sprawa budzi wiele emocji i nieporozumień wynikających często z nieznamości przepisów i obowiązków gminy z nich wynikających. Fakt, że w naszej gminie stworzono możliwość korzystania z wody do innych celów nie oznacza, że gmina jest zobowiązana dostarczać wodę do podlewania trawników, ogrodów, upraw polowych czy napełniania przydomowych basenów. Pogłębiająca się susza i drastyczny spadek poziomu wód gruntowych to m. in. przyczyny rozwiązania tych umów. W ostatnich latach bardzo często apelowaliśmy o oszczędzanie wody i racjonalne jej wykorzystywanie. Apele, komunikaty i zakazy niestety systematycznie były ignorowane, co prowadziło do przerw i ograniczeń w dostawie wody dla wszystkich mieszkańców. Ponad czterokrotny wzrost zużycia wody zarejestrowanej na podlicznikach i przeprowadzone szczegółowe analizy prowadzą do wniosków, że niektórzy mieszkańcy bardzo kreatywnie potrafią „zagospodarowywać” wodę poza licznikiem głównym, przy okazji unikając płacenia za odbiór ścieków.

Spotkał się z zarzutami niektórych mieszkańców, że niewiele robimy, aby polepszyć bilans wody. Trudno się zgodzić z takim zdaniem, bo nasza gmina posiada 5 ujęć wody, które w ostatnich latach zostały zmodernizowane i unowocześnione. Wydajność studni w pełni pozwala zabezpieczyć

wszystkich mieszkańców w wodę do celów bytowych. Oprócz tego, aktualnie trwa postępowanie administracyjne dotyczące wywłaszczenia użytkownika wieczystego (ogródki działkowe w Dąbrowicy) w zakresie przejęcia istniejącej studni na rzecz gminy i po rozbudowie wpiecia jej do systemu zasilania mieszkańców. Uzyskaliśmy również zgodę Nadleśnictwa w Świdniku na zbadanie zasobów i jakości wody w nieczynnym ujęciu w Dębówce. Procedura jest w toku. W ramach możliwości budżetowych, każdego roku wymieniamy najstarsze odcinki wodociągu, poprawiając przepływy. Wodociągi wybudowane w pierwszych latach po powstaniu gminy samorządowej zakładały obsługę około 7 tys. mieszkańców. Aktualnie w gminie zamieszkuje ok. 15 tys. Tylko w okresie od końca 2015 roku do grudnia 2019 zameldowało się w gminie ponad 400 osób.

To są realne przyczyny konieczności racjonalnego gospodarowania wodą, jak również fakt panującego zagrożenia sanitarnego i wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego nakazujące w pełni zabezpieczyć w wodę do celów bytowych ogół mieszkańców, z pominięciem innych celów.

Drugi kontrowersyjny obszar, który zawsze budzi negatywne emocje mieszkańców i spędza sen z powiek władzom samorządowym, to gospodarka odpadami i stale rosnące ceny za odbiór i zagospodarowanie odpadów. Często padają oskarżenia w stosunku do radnych i wójta, że podnosimy ceny i mieszkańcy nie rozumieją, dlaczego tak się dzieje, tym bardziej, że pomiędzy gminami są spore różnice. Przeczytajcie Państwo artykuł „Problemy z odpadami”, w którym w skrócie staram się przedstawić uwarunkowania i wymogi związane z całym systemem gospodarki odpadami.

Obok działalności gospodarczej, na ten rok zaplanowane były w gminie różne wydarzenia społeczne i kulturalne. Jednak z wielu musimy zrezygnować, aby nie narażać mieszkańców na zarażenie się jak również z konieczności oszczędzania na wydatkach. Nie odbył się gminny festyn dla dzieci, odłożona została w czasie akademii poświęcona 30-leciu powstania samorządu oraz obchody jubileuszu 50-lecia powstania Zespołu Pieśni i Tańca „Dąbrowica”. Zaniechano również organizacji wielu imprez lokalnych w poszczególnych sołectwach, jak również zaplanowana aktywność stowarzyszeń została bardzo ograniczona. Mam nadzieję, że niektóre z ważnych imprez i rocznic uda się zorganizować w późniejszym okresie. Teraz musimy się dostosować do warunków i wytrwać wierząc w lepsze dni. Nie zapominajmy Szanowni Państwo o uśmiechu i życzliwości oraz o potrzebujących naszej pomocy.

TERESA KOT

Lęki i obawy w dobie pandemii

Nikt nie spodziewał się, że nasz świat zmieni się tak nagle. Zdajemy sobie sprawę, że nasze życie w trakcie i po ustąpieniu pandemii nie będzie już takie samo. Dla wielu z nas wiąże się to z koniecznością trudnej adaptacji do nowych warunków, niepewnością o przyszłość i ogromnym obciążeniem psychicznym.

Wymuszona przez czynniki zewnętrzne społeczna izolacja oraz związany z nią przewlekły stres wpływa na zmianę naszych przyzwyczajeń codziennego życia. Z koniecznością pozostawania w domach oraz zachowania dystansu społecznego wiąże się nie tylko ograniczona możliwość utrzymywania kontaktów międzyludzkich, ale także znacznie mniejsze możliwości podejmowania aktywności ruchowej i kontaktu z przyrodą, co stanowi kolejny niekorzystny czynnik, mający wpływ na nasz dobrostan fizyczny i psychiczny.

Jak zatem radzić sobie z lękami i obawami?

Zachowajmy codzienny tryb zajęć, gdyż zajęcia o stałych porach przywracają ład i harmonię. Gdy jesteśmy zmuszeni do licznych zmian w pracy i organizacji obowiązków w domu, tym bardziej postarajmy się w miarę szybko ustalić nowe, stałe zasady. Nie wprowadzajmy zbyt wielu zmian oraz chaosu. Dbajmy o siebie i o siebie nawzajem, nie przekraczajmy swoich granic. Pamiętajmy, że w tym czasie szczególnie potrzebujemy regeneracji. W tym celu należy stworzyć sobie optymalny nowy plan dnia, uwzględniając obowiązki i czas wolny. Podejmujmy przyjemne aktywności, takie które sprawiają nam radość.

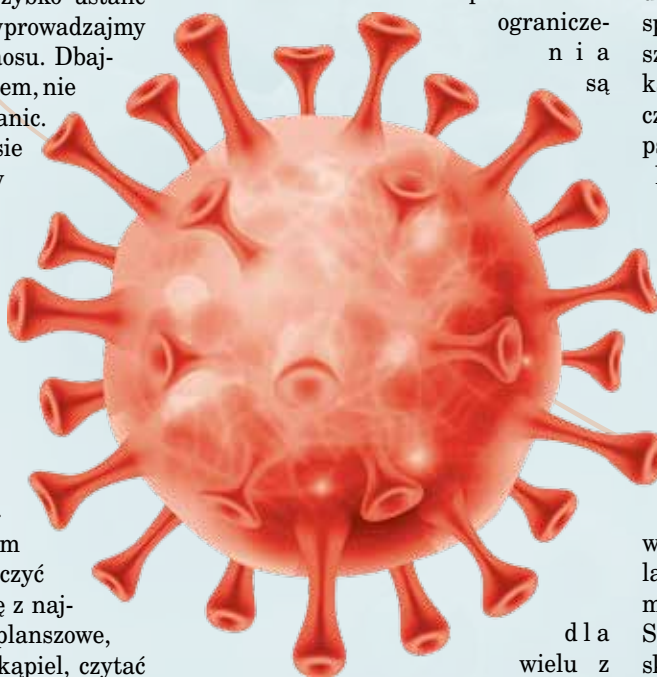
Powinniśmy też starać się podejmować aktywności, które nas rozluźniają i sprawiają nam przyjemność. Możemy ćwiczyć fizyczne w domu, bawić się z najbliższymi grając w gry planszowe, zrobić sobie aromatyczną kąpiel, czytać książki i słuchać muzyki. Rozpieszczajmy się i róbmy coś co bardzo lubimy, na co nie wystarczało nam czasu z powodu natłoku zajęć. Takie czynności mają

sens i określony cel. Pobudzają działanie układu parasympatycznego i tym samym wpływają na wyciszenie, hamowanie układu współczulnego. W ten sposób dochodzi do przerwania sytuacji ciągłego stresu.

Róbmy także przerwy w śledzeniu informacji o pandemii. W sytuacji zagrożenia naturalne jest poszukiwanie informacji. Zdobywanie informacji ma na celu lepsze przygotowanie się na trudną sytuację. Jednak taki sposób może stać się dodatkową przyczyną stresu i nasilaniem lęków. Coś, co ma nam pomagać w nadmiarze zaczyna nas obciążać. Żyjemy w stałym napięciu i gotowości na najgorsze. Przewlekły stres będzie nas wyniszczał zdrowotnie. Warto zapewnić sobie wsparcie innych i być na bieżąco w kontakcie z najbliższymi. Rozmowa z osobami, do których mamy zaufanie o swoich obawach i emocjach jest niezwykle pomocna. Tutaj niemniej ważna jest umiejętność unikania osób obciążających, raniących, a wybierania tych, które realnie potrafią zrozumieć i wysłuchać. Odreagowanie przykrych uczuć jest niezwykle ważnym i cennym sposobem w radzeniu sobie ze stresem.

Izolacja społeczna

Wprowadzone ograniczenia są

dla wielu z nas zupełnie

nową, niecodzienną sytuacją, podczas której narastać może strach, niepokój czy frustracja. Bądźmy z innymi w kon-

takcie chociażby telefonicznym. Nie izolujmy się i aktywnie szukajmy wsparcia wśród innych. Poszukajmy profesjonalnej pomocy w przypadku rozwinięcia się stresu, lęków i obaw. Skrajnie stresujące wydarzenia, które rodzą poczucie zagrożenia życia lub integralności fizycznej mogą wywołać objawy zespołu stresu pourazowego. Do takich zdarzeń należą między innymi katastrofy, kataklizmy, choroby, zagrażające życiu. Typowymi objawami stresu pourazowego są: napięcie lękowe, uczucie wyczerpania, poczucie bezradności, doświadczanie nawracających, gwałtownych mimowolnych wspomnień traumatycznego wydarzenia, koszmarów sennych o tematyce związanej z doznaną traumą oraz unikanie a nawet ucieczka od sytuacji kojarzących się z doznaną traumą. W trakcie długotrwałego stresu możemy odczuwać stałe napięcie i wyczerpanie fizyczne oraz psychiczne, lęk, poczucie winy, wycofanie. Gdy zauważamy, że zaczynamy zaniedbywać codzienne czynności i obowiązki, w takiej sytuacji warto zwrócić się po pomoc psychologiczną do specjalistów, którzy potrafią pomóc.

Pomagamy

W Urzędzie Gminy Jastków prowadzone są dyżury mające na celu pomoc społeczności lokalnej. Kadre Stowarzyszenia Rysa tworzą profesjonalnie wykształceni, posiadający bogate doświadczenie zawodowe członkowie: pedagodzy, psycholodzy, prawnicy, socjolodzy, politolodzy. Wymienione osoby posiadają wieloletni staż, doświadczenie w pracy wychowawczej, resocjalizacyjnej, prawniczej i naukowej. Jest to zespół fachowców, którzy udzielają pomocy nawet w najtrudniejszych sprawach. Osoby działające w Stowarzyszeniu są spełnione zawodowo, dzięki temu mogą i chcą zaangażować się w pomoc i wykorzystać swoje kwalifikacje oraz umiejętności. Członkowie Stowarzyszenia Rysa zawodowo i społecznie zajmują się udzielaniem fachowej, interdyscyplinarnej pomocy i wsparcia. Z pomocy w Jednostce Specjalistycznego Poradnictwa można skorzystać w każdy pierwszy wtorek miesiąca w godzinach 9.00 - 12.00. Porady są nieodpłatne, zapewniona jest anonimowość i dyskrecja.

GRZEGORZ CIOĆ

Pomoc żywnościowa dla osób najbardziej potrzebujących

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastkowie od 2015 roku realizuje Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020, który jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD).

Celem ogólnym Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa jest zapewnienie najuboższym mieszkańcom pomocy żywnościowej oraz uczestnictwa w działaniach w ramach środków towarzyszących. Pomocą żywnościową mogą być objęte osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.), których dochód nie przekracza 200 % kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej, tj. 1402,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1056,00 zł na osobę w rodzinie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastkowie realizując ten program współpracuje z Ochotniczą Strażą Pożarną w Moszenkach, która stanowi organizację Partnerską Lokalną dystrybuującą żywność do osób potrzebujących. Aktualnie z Programu korzysta 324 osoby ze 127 rodzin. Pomoc żywnościowa realizowana jest w formie paczek żywnościowych.

Pierwsze wydawanie paczek żywnościowych w ramach Podprogramu 2019 odbyło się w dniu 3 marca 2020 roku, w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Moszenkach. Kolejne - w dniach od 22 do 24 kwietnia 2020 roku, już w sytuacji zagrożenia zarażenia wirusem SARS-CoV-2, wywołującym chorobę zakaźną COVID-19.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastkowie w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa do pomocy w dniu 22 kwietnia 2020 roku uzyskał wsparcie 21 Batalionu Lekkiej Piechoty Wojsk Obrony Terytorialnej z Lublina w rozładowaniu żywności oraz przygotowaniu i dostarczeniu paczek żywnościowych do miejsca zamieszkania osób starszych, powyżej 60 r. życia, niepełnosprawnych lub samotnie wychowujących dzieci, tj. 34 środowisk z terenu Gminy Jastków. Pozostałe osoby

Zestaw artykułów spożywczych na osobę w Podprogramie 2019 wynosi łącznie 50,38 kg i składa się z:

Lp.	Zestaw artykułów spożywczych	Ilość w kg na 1 osobę
1	Makaron jajeczny	4,50 kg
2	Makaron kukurydziany bezglutenowy	1,00 kg
3	Ryż biały	3,00 kg
4	Kasza gryczana	1,50 kg
5	Herbatniki maślane	0,80 kg
6	Mleko UHT	7,00 l
7	Ser podpuszczkowy dojrzewający	2,00 kg
8	Groszek z marchewką	3,20 kg
9	Fasola biała	3,20 kg
10	Koncentrat pomidorowy	1,12 kg
11	Buraczki wiórki	1,05 kg
12	Powidła śliwkowe	1,80 kg
13	Sok jabłkowy klarowany	4,00 l
14	Szynka drobiowa	2,70 kg
15	Szynka wieprzowa mielona	1,80 kg
16	Pasztet wieprzowy	0,48 kg
17	Filet z makreli w oleju	1,53 kg
18	Cukier biały	4 kg
19	Olej rzepakowy	4 l
20	Gołąbki w sosie pomidorowym	1,70 kg
Łącznie		50,38 kg

korzystające z pomocy żywnościowej odbierały paczki osobiście w dniach 23 i 24 kwietnia 2020 roku z zachowaniem wymogów sanitarnych.

Żywność otrzymywana w ramach PO PŻ pochodzi z Fundacji Bank Żywności w Lublinie, ul. Młyńska 18, 20-406 Lublin.

Bank Żywności realizuje również obowiązkowe działania towarzyszące. Są to cykliczne działania oferowane wszystkim odbiorcom pomocy żywnościowej, które przyczyniają się do włączenia społecznego tych osób. Mają one na celu wzmacnianie samodzielności i kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, są to: warsztaty kulinarne z udziałem ekspertów kulinarnych, kucharzy, dietetyków, pokazujące różne możliwości przygotowania potraw i wykorzystania artykułów spożywczych; warsztaty dietetyczne i dotyczące zdrowego żywienia; programy edukacyjne mające na celu zapoznanie z zasadami zdrowego odżywiania i przeciwdziałania marnotrawieniu żywności; warsztaty edukacji ekonomicznej (nauka tworzenia, realizacji i kontroli realizacji budżetu domowego, ekonomicznego prowadzenia gospodarstwa domowego, z uwzględnieniem wszystkich finansowych i rzeczowych dochodów rodzin, w tym darów żywnościowych).

W ramach działań towarzyszących w dniu 3 marca 2020 roku w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Moszenkach odbyły się warsztaty kulinarne pod nazwą „Nauka gotowania z produktów PO PŻ 2014-2020 - Zdrowe Żywienie”, w których uczestniczyło 38 osób korzystających z pomocy żywnościowej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastkowie składa serdeczne podziękowania 21 Batalionowi Lekkiej Piechoty Wojsk Obrony Terytorialnej w Lublinie za otrzymaną pomoc w realizacji PO PŻ Podprogram 2019 w sytuacji trwającego stanu epidemii.

ANNA PLEWA

Mity i stereotypy dotyczące

Stereotyp to uproszczony, schematyczny obraz osób, grup, stosunków społecznych, ukształtowany na podstawie niepełnej lub fałszywej wiedzy, utrwalony jednak przez tradycję i trudny do zmiany. Co należy podkreślać, jest to często obraz wysoce wartościujący, który może prowadzić do antagonizowania grup społecznych („MY” – „ONI”), ich naznaczenia – stygmatyzacji oraz społecznego wykluczenia. Mity czy stereotypy dotyczące zdrowia psychicznego lub psychiatrii zasługują na szczególnej uwadze, ponieważ prowadzą prostą drogą do dyskryminacji osób cierpiących z powodu zaburzeń psychicznych, ale co równie ważne, mogą utrudnić czy wręcz uniemożliwić właściwą pomoc w sytuacji wystąpienia kryzysu psychicznego.

Chory i jego bliscy

Zaburzenia psychiczne to duży obszar medycyny (a nie wiedzy magicznej), który obejmuje różnorodne problemy dotyczące emocji, spostrzegania zmysłowego, pamięci, myślenia i innych funkcji poznawczych (zlokalizowanych w ośrodkowym układzie nerwowym) wraz z towarzyszącymi zachowaniami, które charakteryzują się określonym przebiegiem i wymagają określonego postępowania terapeutycznego, przy użyciu metod psychologicznych, farmakologicznych i społecznych. Dotyczą osób w różnym wieku – od wczesnego dzieciństwa do późnej starości. Każda grupa zaburzeń ma określoną charakterystykę i wymaga specyficznego podejścia. Niezależnie, czy są to zaburzenia lękowe (nerwice), odżywiania się, nastroju, uzależnienia, zaburzenia z kręgu autyzmu, schizofrenia, zaburzenia osobowości czy zespoły otepienne, nieodłącznie wiążą się z cierpieniem. Cierpienie to dotyka nie tylko osoby chorującej ale także jej bliskich, którzy także wymagają pomocy. Niestety z powodu zniekształceń i uprzedzeń zawartych w stereotypach, pomoc ta często przychodzi zbyt późno. Opóźnienia mogą skutkować zarówno deficytami społecznego funkcjonowania dziecka z autyzmem, przemocą i zaniedbaniami jakie przez lata panuje w rodzinie alkoholowej, wieloletniego zmaganiem się z dokuczliwym lękiem pod postacią np. nerwicy natręctw, izolowaniem i wyszydzaniem osób ze schizofrenią jak i dokonanymi samobójstwami w przypadku zaburzeń depresyjnych.

Źródła zaburzeń psychicznych

Przyczyn zaburzeń psychicznych, poza samym mózgiem należy poszukiwać tak-

że w innych częściach naszego organizmu (depresja w zaburzeniach hormonalnych czy reumatoidalnym zapaleniu stawów), cechach temperamentu i charakteru czy wreszcie w czynnikach środowiskowych – psychologicznych i społecznych. Mimo różnych źródeł zaburzenia psychiczne zawsze ostatecznie oznaczają dysfunkcję ośrodkowego układu nerwowego, o czym świadczą objawy takie jak lęk, depresja, zaburzenia snu, zaburzenia koncentracji, pamięci, a czasami nawet zaburzenia spostrzegania zmysłowego, takie jak halucynacje. Zaburzenia te mają w większości charakter czynnościowy - potencjalnie odwracalny – ustępują całkowicie lub choćby częściowo pod wpływem oddziaływań terapeutycznych. Wiele z efektów takiego postępowania osiąganych jest przy wspólnym udziale metod farmakologicznych, psychologicznych i społecznych. Dominująca rola jednej z nich uzależniona jest od rodzaju schorzenia.

Depresja

Nie sposób omówić wszystkich stereotypów dotyczących zdrowia psychicznego i jego zaburzeń, warto jednak zwrócić uwagę przynajmniej na niektóre z nich. Zaburzenia zdrowia psychicznego wymagające pomocy specjalistycznej mogą dotyczyć wg ekspertów WHO nawet co czwartego obywatela Europy i Polski w ciągu jego życia. Jednym z najczęstszych zaburzeń psychicznych jest depresja. Dotyka osób w różnym wieku. Chorują na nią także dzieci i młodzież. Przebieg u nich jest nieco inny – dominują zaburzenia w nauce, kontaktach rówieśniczych, zaburzenia zachowania, drażliwość zamiast smutku, nie ma charakterystycznego u dorosłych spowolnienia psychoruchowego. Częste są natomiast, podobnie jak u dorosłych, myśli o braku sensu życia. Depresja nie jest pospolitym lenistwem, młodzieńczym buntem czy postawą lekceważącą. Nie każdy smutek, drażliwość, zaburzenie funkcjonowania w domu czy w szkole jest depresją, ale każda depresja, jeśli już wystąpi, wymaga pomocy. U dzieci i młodzieży, zalecane są w pierwszej kolejności, szczególnie w łagodniejszych postaciach, metody psychoterapeutyczne, obejmujące także rodzinę.

O szkodliwości stereotypów

Przy większym nasileniu depresji konieczne są leki. Utrzymuje się niestety przekonanie o ogromnej szkodliwości leków używanych w leczeniu zaburzeń psychicznych, w tym depresji. Osoby cierpiące

na nią nawet od bardzo dawna zwlekają z wizytą u psychiatry, sądząc m.in., że podanie się leczeniu wiązać się będzie z uzależnieniem i/lub ze znaczącym obniżeniem jakości ich życia i codziennego funkcjonowania. Nowoczesne leki przeciwdepresyjne najczęściej nie powodują natomiast jakichkolwiek objawów niepożądanych, pozwalają normalnie funkcjonować i nie grożą uzależnieniem. Uzależniające są natomiast leki uspokajające i nasenne z grupy benzodiazepin, po które sięga się chętnie, na które jednak należy bardzo uważać, bo co prawda szybko uwalniają od lęku i bezsenności, ale wytwarzają się na nie tolerancja powoduje konieczność ciągłego zwiększania dawek, a następnie poważne trudności z ich odstawieniem i groźne konsekwencje. Z tego powodu nie powinno stosować się ich w sposób ciągle dłużej niż dwa tygodnie. Jednym z ważnych i niebezpiecznych konsekwencji depresji są myśli i tendencje samobójcze. Jednym z mitów na ten temat jest przekonanie, że nie wolno o tym rozmawiać, ponieważ można sprokować do popełnienia samobójstwa. Nic bardziej błędnego – rozmowa na ten temat uwalnia chorego od napięcia psychicznego, daje poczucie zainteresowania jego problemami, pokazuje gotowość niesienia mu pomocy i wspólnego szukania rozwiązań.

Alkohol i inne substancje

Wiele jest mitów na temat używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Liczba osób używających szkodliwie i uzależnionych od tych substancji stale rośnie. Stanowią one wrota do innych uzależnień np. od hazardu. Z jednej strony z taką pobłażliwością patrzy się na ludzi, którzy popijają piwo o każdej porze dnia i w różnych okolicznościach, z drugiej piętnuje się i poniża osoby uzależnione. Warto pamiętać, że uzależnienie jest chorobą, która często rozwija się podstępnie, gdzie bezpowrotnie uszkodzone zostały mechanizmy kontroli. Osoba uzależniona, musi na zawsze chronić się przed daną substancją czy zachowaniem, a jedyną szansą na powodzenie jest przejście terapii, która pozwoli poznać mechanizmy uzależnienia i nauczyć jak przeżywać świat i radzić sobie z trudnościami bez udziału czynników uzależniających.

Mity o narkotykach

Innym szkodliwym mitem na temat substancji psychoaktywnych jest ten o „miękkich” i „twardych” narkotykach. Z punktu widzenia funkcjonowania naszego mózgu podział taki jest nieuprawniony.

ce zdrowia psychicznego

Dla osób predysponowanych do poważnych zaburzeń psychicznych, takich jak schizofrenia czy choroba afektywna dwubiegunowa, która rozpoczyna się podobnie jak schizofrenia bardzo wcześnie w ciągu życia, marihuana czy inne pochodne konopi indyjskich stanowią bardzo istotny czynnik spustowy – wyzwalający chorobę. Gdyby nie one, choroba mogłaby nie wystąpić lub jej wystąpienie byłoby późniejsze i wiązałoby się z mniejszymi szkodami osobistymi i spo-

ale także pogłębia stereotypy. Konsekwencją stereotypów staje się społeczne naznaczenie – stygmatyzacja.

Stereotypy na temat chorujących psychicznie mają skomplikowane przyczyny – tło historyczne, mechanizmy grupowe, są jednak zawsze tylko krzywdzącym uproszczeniem, które stwarza społeczny dystans i odbiera im prawa.

Jedno z interesujących wyjaśnień mechanizmu stygmatyzacji osób chorujących psychicznie daje B. Link w sformułowanej przez siebie „zmodyfikowanej teorii etykietowania”. Według niej ludzie w trakcie procesu socjalizacji internalizują społeczne koncepcje choroby psychicznej i uczą się postaw wobec chorych psychicznie. W ten sposób już na wczesnym etapie rozwoju kształtuje się wyobrażenie, co to znaczy być chorym psychicznie, a niebagatelną rolę odgrywają tutaj funkcjonujące w języku i mediach określenia chorych psychicznie, żarty, historyjki. Narasta także przekonanie, że postawy społeczne wobec chorych psychicznie są generalnie negatywne, a relacje z chorymi charakteryzuje społeczny dystans. Gdy ktoś zaczyna leczyć się psychiatrycznie, tzn. otrzymuje oficjalnie „etykietę” pacjenta, owe zinternalizowane przekonania nabierają dla niego nowego znaczenia – zaczynają odnosić się do niego i przekształcają się w „oczekiwanie odrzucenia”, które wywiera niekorzystny wpływ na sposób przeżywania siebie i relacje społeczne.

Piętno choroby psychicznej jest doświadczeniem, które chory dzieli ze swoim otoczeniem, szczególnie rodziną. Doświadczenie to powoduje nie tylko utratę statusu społecznego, wykluczenie z wielu obszarów życia, większą zależność od ludzi i instytucji, ale także kryzys wiary i zaufania, który rozgrywa się także wewnątrz rodziny.

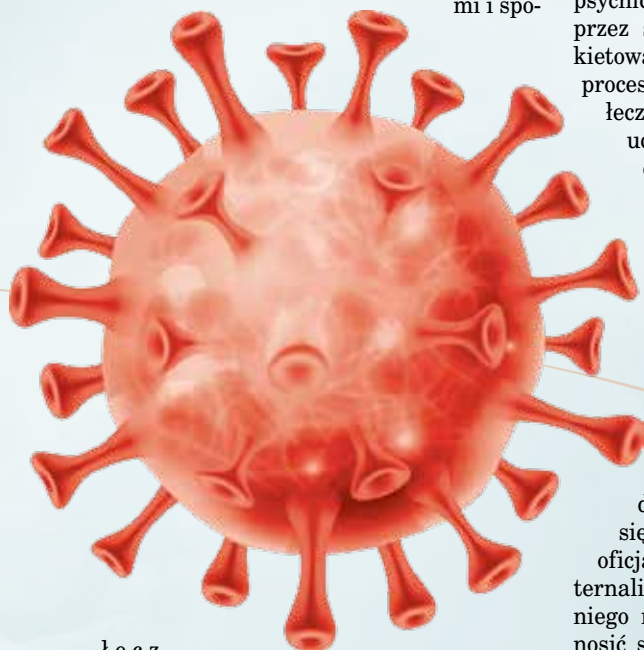
porodowy, dojrzewania). Choroba ujawnia się w okresie wczesnej dorosłości, jednak nie można sformułować jednej, spójnej teorii, dotyczącej jej przyczyn i mechanizmu zachorowania, w związku z tym niczemu ani nikomu nie można przypisywać winy za powstawanie choroby. Należy pamiętać, że 90 % rodziców osób chorujących na schizofrenię jest psychicznie zdrowa, a nawet w przypadku obojga chorujących psychicznie rodziców, prawdopodobieństwo zachorowania u ich potomstwa nie sięga 50 %.

Znaczenie szybkiej interwencji terapeutycznej

Część, z fałszywych przekonań towarzyszących chorym psychicznie jeszcze od czasów, kiedy jedyną formą pomocy była opieka azylowa, a nieznane były leki antypsychotyczne. Nie ulega wątpliwości, że choroba psychiczna może znacznie zmienić myślenie, przeżywanie czy spostrzeganie chorej osoby. Wypowiada się ona wtedy i zachowuje w sposób niezrozumiały, dziwaczny, a czasami groźny. Warto pamiętać, że wynika to w przeważającej mierze z objawów choroby, natomiast agresja u chorych narasta stopniowo w związku z poczuciem izolacji, atmosferą społecznego naznaczenia i drwin, a czasami wręcz wrogością otoczenia. Tym większe znaczenie ma szybka interwencja terapeutyczna, oparta w dużej mierze o leki – objawy psychotyczne (omamy i urojenia) a wraz z nimi zaburzenia zachowania ustępują, a chory ma szansę wrócić do dawnego funkcjonowania. Szansa ta jest tym większa, im szybciej podejmie się leczenie i rehabilitację. Lek, choć bardzo skuteczny w radzeniu sobie z objawami wytwórczymi, rzadko wystarczają w poradeniu sobie z kryzysem osobistym, rodzinnym i społecznym, jakim jest samo zachorowanie. Potrzebne są metody psychologicznego i społecznego usprawniania. Czasami wystarczy kilkumiesięczna psychoedukacja i psychoterapia, ale częściej mamy do czynienia z długotrwałym procesem zdrowienia, w oparciu o wielospecjalistyczny zespół i wiele skoordynowanych ogniw – instytucji i organizacji składających się na system pomocy. Dzięki nim osoba chorująca psychicznie ma szansę ponownie znaleźć się we wspólnej przestrzeni społecznej i realizować się jako uczeń, student, rodzic, pracownik, przyjaciel, sąsiad czy towarzysz podróży.

ARTUR KOCHAŃSKI,

LUBELSKIE STOWARZYSZENIE
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO

łecz-
nymi. Należy

pamiętać także, że narkotyki łagodniejsze „torują” drogę do używania silniejszych, ponieważ organizm rozwija na nie tolerancję (i nie chodzi tu o tolerancję fizyczną, ale o rosnącą potrzebę stymulacji psychicznej).

Stereotyp chorego psychicznie

Większość stereotypów dotyczy osób chorujących psychicznie, szczególnie tych ze schizofrenią. Wg Haywarda i Bright stereotyp dotyczący osób chorych psychicznie zbudowany jest na następujących twierdzeniach: chory psychicznie jest niebezpieczny; ponosi częściową odpowiedzialność za swój stan; cierpi na chorobę, która jest chroniczna i trudna do leczenia; jest nieprzewidywalny i niezdolny do należytego wypełniania ról społecznych. Stereotyp taki wytwarza społeczny dystans, odbiera prawa osobom chorym psychicznie, wpływa negatywnie na ich samoocenę, co prowadzi je prostą drogą do społecznego wykluczenia, a w konsekwencji ukrywania choroby i izolacji społecznej, co pogarsza przebieg choroby,

Schizofrenia

Najbardziej obciążające stereotypy na temat chorób psychicznych dotyczą schizofrenii – jej powstawania, bardzo ciężkiego przebiegu czy nieuleczalności, niebezpieczeństwa, jakie chorzy stwarzają dla reszty społeczeństwa oraz niezdolności do funkcjonowania w rolach, w tym prawa do posiadania własnej rodziny oraz do zatrudnienia. Schizofrenia jest chorobą, która powstaje w wyniku interakcji osobniczej predyspozycji i czynników środowiskowych. Nie jest także momentów w ciągu życia, kiedy może dojść do uwrażliwienia (okres ciąży, około-

Nauczanie zdalne - wyzwanie podjęte

Kształcenie zdalne w Szkole Podstawowej w Jastkowie realizowane jest zgodnie z planem. Każdy nauczyciel dokłada starań, by zapewnić uczniom możliwość realizacji treści podstawy programowej, dba o to, by uczniowie mogli rozwijać swoje zainteresowania, nadrabiać zaległości i pracować nad trudnościami. Uruchomione zostały wszystkie dostępne drogi kontaktu z rodzicami i uczniami: dziennik elektroniczny, aplikacja Google Classroom, platforma Microsoft Teams, za pomocą której odbywa się wiele lekcji on-line zapewniających bezpośredni kontakt ucznia z nauczycielem, powstały grupy na komunikatorze Messenger, nauczyciele nagrywają tematyczne filmy edukacyjne.

W tej wyjątkowej sytuacji wszyscy otrzymują wsparcie pedagogów szkolnych, którzy radzą, jak zorganizować naukę w domu i mądrze korzystać z Internetu oraz rozwijać pozytywne myślenie. Rodzice dowiedzieli się, w jaki sposób rozmawiać z dziećmi o koronawirusie, jak wykorzystać czas w domu z dzieckiem. Zarówno uczniowie, jak i rodzice mają możliwość indywidualnych rozmów z pedagogiem. Mogą korzystać ze wsparcia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, która zaprosiła uczniów do udziału w projekcie „Nadal zdalnie, pozytywnie”. Dla rodziców i uczniów klas VIII w ramach doradztwa zawodowego prowadzone są indywidualne konsultacje dotyczące wyboru szkoły ponadpodstawowej.

Uczniowie sumiennie opracowują karty pracy, wykonują ćwiczenia umysłowe i fizyczne, realizują klasowe projekty profilaktyczne. Wraz z rodzicami prowadzą obserwacje przyrodnicze m.in. bociany on-line, uczą się wierszyków, rymowanek,

przygotowują sałatki, zdrowe przekąski, kanapki czy nawet pizzę. Cieszy aktywność uczniów, którzy nie tylko przesyłają drogą elektroniczną odrobione prace domowe w postaci skanów, plików lub innych wiadomości, ale aktywnie biorą udział w konkursach, projektach, akcjach i wyzwaniach proponowanych przez szkołę. Razem obchodziliśmy Święto Konstytucji 3 maja, światowy Dzień Ziemi, 100. rocznicę urodzin papieża św. Jana Pawła II, Dzień Mamy, Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci, Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich, 85. rocznicę śmierci patrona szkoły Józefa Piłsudskiego, XVII Ogólnopolski Tydzień Bibliotek pod hasłem „Zasmakuj w bibliotece”. W ramach pracy świetlicy szkolnej znalazły się propozycje związane z kalendarzem świąt nietypowych: Dzień Strażaka, Dzień Niezapominajki, Dzień Kosmosu, Dzień

Teatru, Międzynarodowy Dzień Tańca. Zorganizowano m.in. konkurs *Drugie życie odpadów-Coś z niczego*. Efekty pracy dzieci można podziwiać na stronie szkoły.

W okresie zdalnego nauczania biblioteka szkolna zachęca do kontaktu z literaturą w innej formie niż tradycyjnie. Proponuje zaproszenia do teatru i kina bez biletu, do udziału w spotkaniach online z autorami książek dla dzieci i młodzieży, wirtualnych wycieczkach po Muzeum - „The Mark Twain House”, Hartford CT USA, Muzeum Józefa Piłsudskiego, spacer po lubelskim Domu Słów. Ponadto trwa kontynuacja akcji „Cała Polska czyta Dzieciom”.

Tak więc kontakt na odległość i nauczanie zdalne jest możliwe. Może być również procesem ciekawym i atrakcyjnym dla dzieci i młodzieży. Nie taki diabeł straszny, jak go malują, a jednak wszyscy tęsknimy. Chcemy już wracać do szkoły!

Harmonogram dyżurów wakacyjnych

W okresie lipiec-sierpień 2020 r. Przedszkole Samorządowe w Jastkowie oraz oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych będą pełniły dyżur wakacyjny według załączonego poniżej harmonogramu.

Z dyżurów wakacyjnych mogą skorzystać **wyłączenie** dzieci uczęszczające w roku szkolnym 2019/2020 do przedszkola/oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Jastków.

Zapisy na dyżur wakacyjny prowadzone są do poszczególnych placówek w formie papierowej. Uzupełniony i podpisany formularz zgłoszenia dziecka na dyżur należy złożyć **w terminie do 10 czerwca 2020 r.** w przedszkolu/szkole, do której dziecko ma uczęszczać. Druk zgłoszenia można pobrać w sekretariacie danej placówki.

Nazwa placówki	Data rozpoczęcia dyżuru	Data zakończenia dyżuru
Przedszkole Samorządowe w Jastkowie	03.08.2020 r.	31.08.2020 r.
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Jastkowie	29.06.2020 r.	10.07.2020 r.
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Ożarowie	19.08.2020 r.	31.08.2020 r.
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Płuszczykach	01.07.2020 r.	17.07.2020 r.
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Snopkowie	29.06.2020 r. 24.08.2020 r.	10.07.2020 r. 31.08.2020 r.
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Tomaszowicach	13.07.2020 r.	31.07.2020 r.

Laptopy dla uczniów i nauczycieli

Czasowe ograniczenie funkcjonowania jednostek systemu oświaty zrodziło konieczność prowadzenia kształcenia na odległość z wykorzystaniem metod i technik nauczania zdalnego we wszystkich placówkach edukacyjnych na terenie gminy. Kształcenie w takiej formie sprawiło wiele trudności rodzinom wielodzietnym, które nie dysponowały dostateczną ilością sprzętu. Chcąc wesprzeć system nauczania zdalnego Gmina Jastków przystąpiła do dwóch konkursów grantowych „Zdalna szkoła” oraz „Zdalna szkoła+” ogłoszonych przez Ministerstwo Cyfryzacji, współfinanso-

wanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. W ramach projektu „Zdalna szkoła - wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego” otrzymano dofinansowanie o wartości 69 000 zł oraz zakupiono 30 laptopów wraz z oprogramowaniem i słuchawkami. Sprzęt przekazano 27 uczniom i 3 nauczycielom z terenu gminy Jastków. W ramach projektu „Zdalna szkoła + w ramach Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej” otrzymano dofinansowanie w wysokości 93 295,50 zł oraz zakupiono

41 laptopów, które trafiły do uczniów z rodzin wielodzietnych, o niskim statusie ekonomicznym, którzy nie posiadali dostępu do komputerów. Uczniowie, którym przekazano laptopy będą mogli przystąpić do egzaminu ósmoklasisty, będą mogli na bieżąco uczestniczyć w zajęciach prowadzonych zdalnie, czy korzystać z platform edukacyjnych. Zakupiony sprzęt umożliwił realizację podstawy programowej oraz wyrównał szanse w dostępie do edukacji uczniom z terenu gminy. Docelowo sprzęt pozostanie na wyposażeniu jastkowskich placówek oświatowych i będzie wykorzystany na cele edukacyjne.

Jubileusze i obchody

Marzec, czas pandemii i przymusowej kwarantanny postawił wszystkich w trudnej sytuacji. Nagłe, niespodziewane zmiany, na które nie sposób było się przygotować, odczuliśmy wszyscy. W Szkole Podstawowej w Snopkowie, po początkowym okresie pewnego chaosu organizacyjnego, związanego z wprowadzaniem zdalnej edukacji, sytuacja ustabilizowała się. Dzieci i uczniowie korzystają z materiałów zamieszczanych na dysku Google oraz z lekcji online, prowadzonych przy pomocy różnych programów i platform (Zoom.us, Office365, Click-Meeting, Messenger). Ponadto rodzice mogli wypożyczyć ze szkoły laptopy, a dla osób mających utrudniony dostęp do Internetu systematycznie są przygotowywane wydruki materiałów (do odbioru przy wejściu do budynku szkolnego). Nauczyciele, dzieci i ich opiekunowie pozostają w stałym kontakcie m.in. przez dziennik elektroniczny oraz pocztę elektroniczną. Uczniowie mogą korzystać też z różnorodnej oferty zdalnych zajęć, ćwiczeń, konkursów proponowanych przez panią bibliotekarkę, opiekunów świetlicy szkolnej, pedagoga i logopedę.

Trochę w cieniu pandemii odbyły się w całym kraju obchody upamiętniające ofia-

ry zbrodni katyńskiej. W Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej, przypadający 13 kwietnia 2020 roku, znicze w Szkolnym Miejsku Pamięci zapalili przedstawiciele szkoły i innych organizacji – pani Anna Ducin, dyrektor Szkoły Podstawowej w Snopkowie, pan Lech Marczak i pan Andrzej Bis - reprezentanci Związku Oficerów Rezerwy RP oraz pan Edward Nakonieczny, harcmistrz, komendant kęgu „Szaniec”, zastępca komendanta Chorągwi Lubelskiej ZHP.

W naszej szkole nie zapomnieliśmy też o obchodach Roku Jana Pawła II. Miały być uroczystości, występy i mnóstwo innych działań – los chciał inaczej. Wprawdzie uroczystości na razie nie będzie, ale działania są – zostały przeprowadzone lekcje na ten temat, uczniowie wykonują różne prace plastyczne i prezentacje multimedialne, które zostaną zaprezentowane na stronie szkoły.

MARIA
JASTRZĘBSKA - SZKUTNIK

SP im. A.A. Nowaków w Ożarowie

Od 12 marca pozostajemy w izolacji wymuszonej przez epidemię koronawirusa. Od niemalże trzech miesięcy jesteśmy bombardowani doniesieniami na temat „zarazy z Wuhan”, pełną po świecie niczym jadłowirusem. Wirus, który swoim jadem zatrącił Chiny, Włochy oraz szereg innych krajów na świecie, w początkach marca dotarł także do Polski. Dzisiaj, stojąc w obliczu kończącego się roku szkolnego 2019/2020, zdajemy sobie sprawę, jak mocno pandemia ta rzutuje na nasze zdrowie psychiczne i fizyczne, zwłaszcza w kontekście nauki szkolnej.

Z dnia na dzień – bez przygotowania, bez uprzedzenia, bez szansy na negocjacje – uczniowie, ich rodzice i nauczyciele musieli zderzyć się z koniecznością zdalnej edukacji, zjawiskiem, które dotąd nie było w Polsce szczególnie popularne. Z dnia na dzień rodzice musieli stać się nauczycielami własnych dzieci, uczniowie stanęli przed koniecznością całkowitej reorganizacji metod i technik uczenia się, nauczyciele w przyspieszonym tempie zdobywali wiedzę w zakresie form i sposobów prowadzenia lekcji online. Dwumiesięczne doświadczenie w tym zakresie pokazuje, że mimo wielu trudności, które pojawiły się na początku kwarantanny, dzisiaj – wspólnym wysiłkiem uczniów, rodziców i nauczycieli – wychodzimy zwycięsko z realizacji podstawy programowej w formie zdalnej.

Od samego początku nauka została zorganizowana w postaci wirtualnych tablic na platformie Trello, które przejrzystość i w logicznym porządku organizują zdalne lekcje, oddzielnie dla każdej klasy, z precyzyjnym podziałem na przedmioty i konkretne dni nauki. Nauczyciele bardzo szybko wdrożyli się w prowadzenie videolekcji na platformie Zoom, co pozwala zachować stały kontakt z wychowankami i wspomagać ich we wszystkich trudnościach, wynikających z samodzielnego opracowywania kolejnych zadań, ale również z zawirowań emocjonalnych. Grono pedagogiczne korzysta też powszechnie z szeregu stron internetowych, umożliwiających komponowanie własnych zadań interaktywnych (jak www.wordwall.net, www.learningapps.org, www.testportal.pl i innych, jak Kahoot, Quizizz, czy Padlet klasowy).

Uczniowie podkreślają, jak bardzo jest dla nich ważny ten kontakt za pomocą mikrofonu laptopa i kamery internetowej. Nie ulega wątpliwości, że brak codziennego kontaktu z kolegami i koleżankami, szczególnie mocno wpływa na samopoczucie wychowanków, i chociaż kontakt via Internet nie jest tym samym, co pogawędka na korytarzu podczas przerwy szkolnej, to jednak stanowi ważny element współczesnej rzeczywistości rówieśniczej. Uczniowie docenili również zaangażowanie placówki w edukację na odległość, podkreślają wsparcie otrzymywane od pani dyrektorki i nauczycieli, pomoc techniczną, jakiej udzieliła szkoła, np. wypożyczając laptopy tym, którzy nie posiadali w domu odpowiedniego sprzętu, jak również możliwość kontaktu ze wszystkimi nauczycielami niemal o każdej rozsądnej porze doby.

Rodzice uczniów także zauważają starania szkoły, aby edukacja zdalna przebiegała sprawnie, pozytywnie i bez komplikacji. Niemniej jednak przyznają głośno, że jest im trudno być jednocześnie matematykiem, fizykiem, polonistą, biologiem, geografem, historykiem, a także wybitnym sportowcem oraz – niekiedy – logopedą i terapeutą dysleksji. Bo chociaż nauczyciele starają się wszystko jasno i klarownie wytłumaczyć, wspomóc filmami edukacyjnymi i e – podręcznikami, to jednak komputer nie jest w stanie zastąpić „żywego kontaktu” z prowadzącym zajęcia. My nauczyciele musimy mieć świadomość, że rodzice nauczycielami nie są i mogą czegoś nie wiedzieć, nie rozumieć, czy nie pamiętać. Nie muszą znać na pamięć twierdzenia Pitagorasa, czy trzeciej zasady dynamiki Newtona. Mogą mieć problem z odróżnieniem Bolesława Chrobrego od Bolesława Krzywoustego, pomylić Men z Renem, a Ren z Rodanem oraz mieć wątpliwości jak się pisze słowo „nieprzyjemny”. Istnieje też możliwość, że chemiczne roztwory nasycone sprawiają, że rodzic ma ochotę wyrzucić podręcznik za okno. Dla nas to oznacza, iż rodzice mają prawo do tego, by powiedzieć „nie wiem”, „nie ogarniam tego”. I jako nauczyciele staramy się, aby z tego prawa korzystali. Rozmowy z rodzicami pokazują, że wsparcie szkoły jest dla nich ważne, potrzebne i niezbędne. Trzeba podkreślić, że w większości wypadków rodzice uczniów pracują, o określonej godzinie wychodzą do pracy, po powrocie zaś robią wszystko, by pomóc córce lub synowi w lekcjach. Nie mogą powiedzieć „radz sobie sam”, „zapytaj o to nauczyciela jutro podczas lekcji”. A dodatkowo na pewno obawiają się zakażenia koronawirusem i starają się własnych obaw nie przekazać dzieciom.

Część uczniów i część rodziców podkreśla, że niezmiennie istotnym problemem jest

zasięg sieci internetowej, który nie zawsze pozwala na stabilne, spokojne korzystanie z materiałów zamieszczanych na wirtualnych tablicach szkoły. Niekiedy jakość posiadanego w domu sprzętu również daje się uczniom we znaki. Bywa, że psuje się kamera, drukarka odmawia współpracy, a laptop ledwie dyszy pod ciężarem pobieranych plików. Częstym zjawiskiem jest też różnica w systemie komputerowym zainstalowanym w sprzęcie domowym ucznia i nauczyciela – okazuje się, że część uczniów nie jest w stanie skorzystać z plików z rozszerzeniem .docx, inni natomiast nie mogą otworzyć plików z rozszerzeniem .pdf. Z tym samym zjawiskiem niejednokrotnie walczą sami nauczyciele. Zdarzało się, że zaplanowana lekcja video nie mogła się odbyć, ponieważ wystąpiła awaria sieci internetowej, zadania domowe przesyłane przez uczniów w formie zdjęć były nieczytelne, rozmazane, co wcale nie musi oznaczać źle zrobionej fotografii, tylko po prostu różną rozdzielczość ekranu komputera i – na przykład – smartfona.

Wszyscy – uczniowie, rodzice i nauczyciele, odczuwają brak bezpośredniego kontaktu, nie zawsze bowiem video, spotkanie na Zoom, czat na Messengerze, wymiana e – maili, ani nawet rozmowa telefoniczna, dają obu stronom możliwości wyjaśnienia wszelkich wątpliwości. Odczuwamy gniew, frustrację, złość, niekiedy smutek z powodu przymusowego pozostawania w domu. W takich okolicznościach szczególnie cenna jest każda informacja, uzyskana od rodziców naszych uczniów, jak bardzo doceniają nauczycielski trud i ciężką pracę, włożoną w to, aby edukacja w warunkach COVID – 19 przebiegała w jak najlepszym wydaniu. Każde słowo „dziękuję”, które pada z ust uczniów i rodziców naszej placówki, daje nam – nauczycielom siłę i motywację do pracy. Gdy słyszymy, że podczas pracy zdalnej rodzice docenili niewyobrażalną wartość szkoły, jesteśmy wdzięczni za to, jakich mamy podopiecznych i jak zostali oni wychowani przez swoich rodziców.

Edukacja zdalna w Szkole Podstawowej im. Anny i Andrzeja Nowaków w Ożarowie to edukacja wspólna, wielostronna, funkcjonująca dzięki ogromnemu wysiłkowi uczniów, rodziców i całego grona pedagogicznego. Prawdopodobnie też okupiona niejedną nieprzespaną nocą i zarwanym wieczorem, gdy zamiast filiżanki ulubionej herbaty i ciekawej książki do czytania, pracujemy nad przygotowaniem (nauczyciele) i terminowym odrobieniem (uczniowie i rodzice) lekcji online. Jednak dzięki wielokierunkowej współpracy, stałemu, wzajemnemu kontaktowi, podstawy programowa jest prawidłowo realizowana, a troska o higienę pracy i emocje wychowanków, stała się priorytetem. Nikt nie twierdzi, że jest to miłe, łatwe i przyjemne. Zdarza się, że coś nie wychodzi, coś się nie udaje. Ale dobre oceny uczniów, terminowe wykonywanie zadań i ich zadowolenie z prowadzonych przez nauczycieli videolekcji, to nasz wspólny, uczniowski – rodzicielski – nauczycielski sukces.

Wspomnienia uczennic z dawnych lat

Patrząc na starą fotografię przedstawiającą moją klasę VIII- rok szkolny 1969/1970, widzę budynek starej Szkoły Podstawowej w Snopkowie. Budynek piętrowy z czerwonej cegły, wejście po schodach, korytarz, po obu stronach wieszaki na ubrania i miejsce na buty. Po prawej stronie duża sala, na wprost drzwi mała salka i po lewej stronie duża sala.

Z drugiej strony szkoły było wejście na piętro. Drewniane, strome schody prowadziły do jeszcze jednej małej sali i mieszkań nauczycieli. Mieszkała tam Pani Kierownik szkoły Irena Backiel i panie Janina i Zofia Satke. Wszędzie były białe, kaflowe piece, w których od jesieni do wiosny pani sprzątaczką paliła węglem, który trzeba było nanosić z komórki i napalić wcześniej rano, by na godzinę ósmą było ciepło. W małej sali było ciepło, ale w dużych bywało różnie, wtedy mrozy były -15, -20 C. Wszystkich wchodzących do szkoły witał pan woźny z wielką miotłą, o ile dobrze pamiętam pan Stankiewicz, wszyscy się go bali.

Przed szkołą było boisko do zajęć z w-f. W miejscu obecnego wjazdu do szkoły i tam, gdzie jest Dąb Pamięci i kapliczka był warzywnik, w którym wszystkie klasy miały swoje grządki, opiekowaliśmy się nimi nawet w wakacje. To

była nauka roślin i chwastów, poznawaliśmy je na lekcjach przyrody. Za warzywnikiem był sad, z którego owoce -jabłka, grusze zrywaliśmy jesienią. Szkoła to przede wszystkim nauczyciele i uczniowie, patrzę na moją klasę, zdjęcie było zrobione na boisku szkolnym pod wielkim klonem. W środku fotografii siedzi pani dyrektor Irena Backiel i młode nauczycielki Maria Ciesielska, późniejsza dyrektor szkoły, Maria Michalak i inne panie, których nazwisk niestety już nie pamiętam. Wokół stoją uczniowie - koleżanki i koledzy, wielu z nich już nie żyje.

Klasa nasza była bardzo zgrana, wiele historii pamiętam, m. in. kiedyś nie było dyskotek, były zabawy wiejskie, na które nam uczniom nie było wolno chodzić, ale niektórzy chodzili i tak jakoś się składało, że Panie wiedziały kto chodził i od razu rano w poniedziałek był pytan, szczególnie z chemii. Tę chemię wspominam do dziś, bo wzór chemiczny na produkcję kwasu siarkowego pamiętałam bardzo długo. Do dziś pamiętam „Redutę Ordona”, Inwokację i inne fragmenty Pana Tadeusza, inne wiersze, których nauczyłam się w Szkole Podstawowej w Snopkowie.”

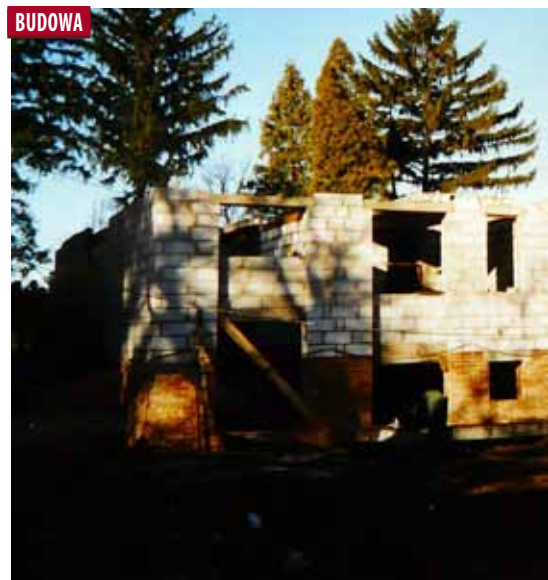
ELŻBIETA MAZUREK

Pierwszym nauczycielem w szkole w latach 1930-1931 był pan Sęk, który uczył mnie w 1 klasie. Potem uczył pan Backiel i jego żona - uczył on 4 i 5 klasę, a ona 2 i 3 klasę. On uczył polskiego, matematyki, przyrody, rysunku, muzyki czyli wszystkiego. Pani Backielowa również uczyła wszystkich przedmiotów. Pan Backiel grał jeszcze na skrzypcach i bardzo ładnie śpiewał. Był bardzo rygorystyczny. Backielowie mieszkali w szkole na pierwszym piętrze, a na dole były dwie sale i korytarz. Do klasy ze mną chodziły Marysia Wilk, Stanisława Pochroń, Marysia Pochroń, Marysia Szalast, Wanda Szczepaniak, Prokop.”

JANINA OLSZEWSKA

BUDOWA

Jak w Snopkowie e

Szkolnictwo na terenie Snopkowa ma swoje początki ponad sto lat temu. Nauka odbywała się wówczas w domach, często w trudnych warunkach, a pierwszymi nauczycielami byli między innymi Bronisława Grzybkówna, Józef Wilk, Jan Sarka. Z zapisów w kronice szkolnej dowiadujemy się, że w 1917 roku nauka odbywała się w dwóch miejscach – w domu prywatnym i we dworze.

Wszyscy zdawali sobie sprawę, że w Snopkowie powinna powstać szkoła z prawdziwego zdarzenia. Po odzyskaniu niepodległości mieszkańcy szybko - i z wielką ofiarnością - zabrali się do pracy i podjęli się trudu wybudowania budynku szkolnego. Opracowano projekt szkoły i

ustalono, że mieszkańcy sami się opodatkują – by zgromadzić fundusze na budowę. Co więcej, pan Piaszczyński ofiarował ziemię, pokrycie blachą i dowóz materiału. Robociznę wzięli na siebie mieszkańcy. Po zwiezieniu 120 tysięcy cegieł, odpowiedniej ilości innych materiałów, przystąpiono do budowy.

Wraz z początkiem roku szkolnego 1929/ 1930 uczniowie zaczęli zajęcia w nowym budynku Szkoły Powszechnej w Snopkowie. Oddziałów było pięć, uczniów – 97. W roku 1931 ówczesny kierownik szkoły, Józef Sęk, zaczyna prowadzić kronikę, bezcenne dziś źródło informacji, w której opisuje historię nauczania w Snopkowie, dzieje szkoły, trudną codzienność.

Podczas okupacji szkoła była zamknięta, ale w 1944 roku nauka rozpoczęła się znowu. Otoczenie szkoły wyglądało wówczas zupełnie inaczej – mnóstwo drzew, zieleni, ogród. Bardzo szybko okazało się jednak, że sam budynek jest już za mały. Od 1969 roku podejmowano starania, by go przebudować. Warunki do pracy, nauki, były trudne, niewiele pomieszczeń, dużo uczniów, brak dobrego zaplecza sanitarnego. Na ich poprawę trzeba było czekać długo – bo aż do roku 1997.

Wtedy szkoła świętowała jubileusz – 70-lecie istnienia. Z tej okazji odbyły się uroczystości, przygotowane przez ówczesną dyrektorkę szkoły, panią Marię Ciesiel-

KADRA

UCZNIOWIE

dukację budowali

ską. Powrócono wówczas do przedwojennego patrona placówki – Józefa Ignacego Kraszewskiego. Pojawił się nowy sztandar oraz portret patrona. W tym samym roku ruszyła długo wyczekiwana rozbudowa szkoły. Trwała dwa lata, a po ich upływie dzieci wreszcie mogły zacząć korzystać z nowego budynku którego poświęcenie odbyło się w październiku 1999 roku. Dzięki tej inwestycji w Snopkowie pojawiła się też długo wyczekiwana sala gimnastyczna.

W 2002 roku dyrektorem szkoły została pani Grażyna Kawecka. Za jej kadencji – w roku 2006 – oddano do użytku szkolne poddasze, dzięki czemu przybyły kolejne cztery sale. W następnych latach dobudo-

wano jeszcze dwa pomieszczenia lekcyjne oraz magazynek sportowy. Nie można też zapomnieć o zmianach wokół szkoły – zniknęło trawiaste, mocno zniszczone boisko, a pojawił się nowoczesny, wielofunkcyjny obiekt; powstał plac zabaw i dwa parkingi.

Czas mija, Snopków, Marysin, Natalin i Smugi wciąż się rozwijają, przybywa mieszkańców, przybywa dzieci – i znów zaistniała potrzeba rozbudowy. Nad jej przeprowadzeniem czuwa kolejna pani dyrektor – Anna Ducin. Zadanie nie należy do łatwych, bo i możliwości przebudowania tego obiektu są ograniczone. Po wielu miesiącach szukania dobrych rozwiązań powstał jednak projekt, dzięki

któremu w szkole przybędzie m.in. kilka sal, prawdziwa stołówka, świetlica. Część pomieszczeń zostanie powiększona. Mamy nadzieję, że prace, które już się rozpoczęły, zostaną ukończone w terminie i za jakiś czas społeczność naszej szkoły będzie mogła w pełni korzystać z unowocześnionego budynku.

Sztafeta pokoleń w Snopkowie trwa – blisko sto lat temu mieszkańcy zaczęli budować własnymi rękami budynek szkoły, który stopniowo się rozrastał i rozrasta się nadal. Każdy kolejny dyrektor dokłada swoją cegiełkę do tego dzieła, z którego korzystać będą kolejne pokolenia – oby jak najdłużej.

MARIA JASTRZĘBSKA – SZKUTNIK

Mniej znane i „zaginione” m

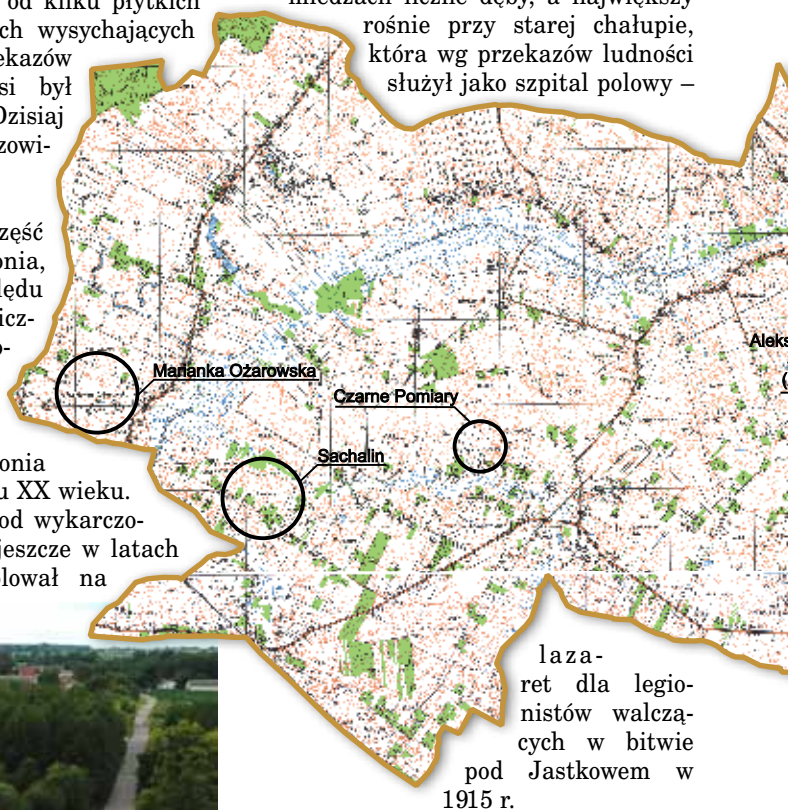
W gminie Jastków jest 25 sołectw, które dla większości mieszkańców są znane z nazwy, ponieważ są to dość duże wsie. W gminie funkcjonują również nazwy zwyczajowe, które mają odniesienie do miejscowości, których już nie ma na mapie. Pozostały one w pamięci i w użyciu w lokalnej społeczności. Spróbuję przypomnieć niektóre z nich i wywołać dyskusję na temat genezy tych nazw. Oto niektóre z mało znanych i „zaginionych” nazw miejscowości i przysiółków oraz nazw szczególnych.

MARIANKA OŻAROWSKA (1). Powstała na początku XV w. jako odrębna wieś Woła Ożarowska. Należała do Dzierżawy – bogatego rycerza, który był właścicielem dóbr ożarowskich. Nazwa tej miejscowości pojawiła się po raz pierwszy w 1414 r. Istniał tutaj kiedyś folwark Marianówka. W 1921 r. Kolonia Marjanka. Dzisiaj jest częścią wsi Ożarów.

STAWKI. (STAWKA ALEKSANDROWSKA) (2). Nazwa pochodzi od kilku płytkich stawów, w tym dwóch wysychających w lecie. Według przekazów właścicielem tej wsi był niejaki Aleksander. Dzisiaj jest częścią wsi Płuszwice Kolonia.

KOPANINA (3). Część wsi Płuszwice Kolonia, wydzielona ze względu na położenie geograficzne. Położona na zboczach suchej doliny, zwanej **Dębowy Dół**, uchodzącej do rzeki Czechówki. Kolonia powstała na początku XX wieku. Nazwa wywodzi się od wykarczowanego lasu, który jeszcze w latach przedwojennych królował na

tym terenie. Do dzisiaj rosną tutaj na miedzach liczne dęby, a największy rośnie przy starej chałupie, która wg przekazów ludności służył jako szpital polowy –

laza-
ret dla legio-
nistów walczą-
cych w bitwie
pod Jastkowem w
1915 r.

CZARNE POMIARY (4). Część wsi Moszna Kolonia, położona na zboczach doliny po prawej stronie cieku uchodzącego do Ciemięgi. Dawniej był tu las oraz dwór z gorzelnia. W okresie międzywojennym las sprzedano i następnie wykarczowano. Rozparcelowane grunty przejęli mieszkańcy Mosznej. Nazwa wiąże się prawdopodobnie z dramatycznymi epizodami z okresu parcelacji lub reformy rolnej.

HELENÓW. Właściciel Snopkowa Antoni Bobrowski podzielił dobra snopkowskie pomiędzy swoje córki i tak Maria Natalia z Bobrowskich została patronką folwarku Natalin (obecnie wieś Natalin) oraz folwarku Marysin, a druga z córek – Helena została patronką dworu w Snopkowie. Po uwłaszczeniu chłopów w 1864 r. powstała wieś Helenów nazwana tak od jej imienia. Dzisiaj została tylko zwyczajowa nazwa Helenów w granicach miejscowości Smugi.

SKORUPNIKI. Dawna nazwa wsi Piotrawin. Wymieniana była w składzie dóbr właścicieli Jastkowa. Na terenie tej wsi mieściła się kiedyś siedziba gminy, na potrzeby której właściciel majątku Jastków przekazał swoją dawną karczmę w Piotrawinie. Budynek ten był początkowo dzierżawiony. Po kilku latach gmina Jastków,

niejscowości gminy Jastków

SACHALIN. Nazwa terenu w obszarze wsi Moszna i Ożarów. W XIX wieku był tu las i pastwiska. Teren położony między dawniej silnie podmokłymi dolinami Ciemiegi i jej bocznego dopływu. Nazwa prawdopodobnie wiąże się z niedostępnością tego terenu.

LISIE DOŁY (5). Droga polna prowadząca suchą doliną opadającą ku rzece Ciemiedze, wzdłuż granicy wsi Snopków i Panieńszczyzna. Dawniej były tu źródła. Prowadzi tędy szlak rowerowy z Dąbrowicy w kierunku ul. Południowej w Snopkowie. Lisi Dół (Jar) znajduje się też w lesie w Smugach.

Pisząc ten artykuł korzystałem z opowieści mieszkańców, Słownika Geograficznego Gminy Jastków, wydane przez UMCS w 1989 oraz z publikacji Leszka Zugaja „Dzieje Jastkowa i okolic”, wydanej w 2010 r.

Zagadka dla czytelników. Gdzie znajdują się na terenie gminy: Długi Kierz i Las Drewniak.

Dalszy ciąg nastąpi.

ANDRZEJ KRAK
FOT. MATEUSZ BŁASZCZAK

Kiedy w 2014 roku gmina Jastków przystąpiła do generalnego remontu pałacu w Panienszczyźnie, a w późniejszych latach także jego otoczenia, nikt nie przypuszczał jakich pokładów energii, cierpliwości i zrozumienia będzie wymagała ta inwestycja. Kilka lat twardych prac budowlanych oraz wykończeniowych dały się we znaki nie tylko pracownikom urzędu gminy, ale także wszystkim odwiedzającym urząd osobom. Dziś wszyscy z całą pewnością mogą stwierdzić, że trud i niedogodności opłaciły się, a wyremontowany pałac – niegdyś siedziba rodziny Budnych wraz otaczającym go parkiem stał się chlubą gminy Jastków.

O samym remoncie budynku pałacu już wiele napisano i nie ma potrzeby powielania tego tematu. Wystarczą nam wyrazy zachwytu osób odwiedzających urząd, utwierdzające w przekonaniu o zasadności inwestycji. Z pewnością na ogólny wizerunek urzędu wpływa także jego otoczenie. Niespełna 8 hektarowy park krajobrazowy w stylu angielskim, ulokowany w malowniczej dolinie Ciemiegi, składa się z ogrodu dolnego, ogrodu górnego oraz stawów o powierzchni 1,30 ha. Pomiedzy stawami i w otoczeniu pałacu odtworzone zostały ścieżki spacerowe, nawiązujące do historycznego układu zespołu pałacowo – parkowego.

Ogród dolny obejmuje wschodnią część parku, ze stawami oraz terenem znajdującym się za nimi. Ogród górny to bezpośrednie otoczenie pałacu oraz teren po dawnym folwarku. W północnej i w południowej części park w głównej mierze porośnięty jest roślinnością drzewiastą, zaś w części północno – wschod-

Park w Pani

niej roztacza się widok na cały budynek pałacu i jego bezpośrednie otoczenie.

Wśród parkowej roślinności dominują wysokie drzewa liściaste, często pochodzące z czasów ostatniego właściciela

pałacu – Nikodema Budnego. W znakomitej większości są to ponad 100-letnie okazy. Spośród nich na szczególną uwagę zasługują np. 120-letni dąb, 110-letni orzech, 110-letnia toboła, 120-letni buk, czy niespełna 90-letni platan. Wyleczone drzewa zachwycają wszystkich miłośników przyrody swoimi wypielegnowanymi

eńszczyźnie

konarami. W ramach przeprowadzonej rewitalizacji park wzbogacono o różnego rodzaju dekoracyjne krzewy. Jest tu także ścieżka dydaktyczna z krótkimi opisami, wskazującymi miejsca zasługujące na większą uwagę zwiedzającego.

Lokalizacja parku w dolinie Ciemięgi, mnogość starych drzew z okazałymi

konarami oraz dostęp do wody zawsze sprzyjały występowaniu wielu rodzaju zwierząt, które licznie zamieszkują także park w Jastkowie. Największą grupę stanowią wśród nich ptaki. Szczególnie wiosną słychać tu śpiew sikorki bogatki, pliszki, zięby oraz strzyżyka. W parku mieszkają też wiewiórki pospolite, łąsi-

ce, nietoperze i wiele gatunków owadów. Otoczenie wokół stawów jest zamieszkane przez kaczki krzyżówki, cyraneczki i perkozy, zaś po tafli wody pływają piękne łabędzie nieme.

Zmiany klimatyczne, które obserwujemy na przestrzeni ostatnich lat wpłynęły także na faunę i florę w otoczeniu pałacu. Susza, z którą się teraz borykamy, ma bezpośredni wpływ na populację ptactwa oraz owadów – w tym tak bardzo potrzebnych człowiekowi pszczół. W celu zwiększenia liczebności naszych ptasich lokatorów zakupiliśmy i zamontowaliśmy w parku 19 budek lęgowych dla ptaków śpiewających. Lokatorzy mają różne preferencje w stosunku do otworów wlotowych, wielkości budki czy ich kształtu. Postaraliśmy się zaspokoić ptasie gusta większych szpaków, kosów, drozdów. Mamy także nadzieję, że w parku zamieszkają mniejsi lokatorzy, tacy jak sikorki bogatki, modraszki, czubatki, muchołówki. Nie zapomnieliśmy również o pszczołach, którym zamontowaliśmy kilkanaście sztuk domków. Owady zapylające, a w szczególności pszczoły, są niezwykle ważnym sprzymierzeńcem dla rolników i, sadowników, ale potrzebują ich także miłośnicy przyrody. Wokół pszczelich domków posiane zostały enklawy roślin kwitnących, potocznie nazywane łąkami kwiatnymi. Będą cieszyć oczy odwiedzających park różnorodnymi, barwnymi kwiatami w różnych porach roku, a dla owadów zapylających będą stwarzać dogodne warunki rozwoju.

TEKST, FOTO **MARCIN ABRAMEK,**
MATEUSZ BŁASZCZAK

Do artykułu wykorzystane zostały informacje zawarte w folderze pn. „Rewitalizacja zabytkowego parku w Gminie Jastków – Rys historyczny oraz zakres projektu”, którego autorem jest pani mgr inż. architekt krajobrazu Iwona Brankiewicz

50 lat Zespołu Pieśni i Tańca „Dąbrowica”

W roku 2020 zespół świętuje piękną rocznicę – 50-lecie istnienia. Między innymi z tej okazji Zespół Pieśni i Tańca „Dąbrowica” został uhonorowany przez panią Teresę Kot, wójta gminy Jastków nagrodą za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury. W obecnym roku, na wniosek pana Kamila Ziółkowskiego, dyrektora GOKiS w Jastkowie, zespół został także doceniony przez władze powiatu, otrzymując nagrodę starosty lubelskiego, pana Zdzisława Antonia za kultywowanie tradycji folklorystycznych w zakresie tańca, śpiewu i obrzędów ludowych.

wieszony i jeżeli sytuacja w kraju na to pozwoli – odbędzie się jesienią.

Pomimo braku prób w sali zespół nie zaprzestał działalności, ale przeniósł swe działania do sieci. Już od lutego na stronach GOKiSu publikowane są zdjęcia i wspomnienia z zespołowych kronik, sięgających początków istnienia grupy. Wspólnie docieramy do pierwszych koncertów, dożynek czy wyjazdów krajo- wych i zagranicznych. Cofając się 50 lat wstecz możemy śledzić postępy i rozwój grupy, którą początkowo tancerze nazywali „Zgroza”. W planach jubileuszowych jest również publikacja, która będzie zbierała te piękne wspominki w jedną całość.

sceniczne różnią się od tych, które kiedyś noszono na co dzień, ale obecnie, na różnego rodzaju uroczystościach ludowych i regionalnych, są spotykane najczęściej te stylizowane, o których mowa jest w filmach. W cyklu filmów można zobaczyć następujące stroje ludowe: lubelskie, rzeszowskie, krakowskie, łowickie, śląskie, podlaskie oraz kostiumy przeznaczone do tańców narodowych, tj. kontusz czy strój Księstwa Warszawskiego. W serii tej znajduje się jeszcze kostium starej Warszawy, który co prawda nie jest zaliczany do kostiumów ludowych, ale jest prezentowany przez zespół na scenie w tańcach starowarszawskich, którymi może pochwalić się w repertuarze niewiele zespołów w Polsce.

Projekt filmów edukacyjnych na temat strojów zyskał takie zainteresowanie w sieci, że został zauważony przez panią Adrianę Borowicz – redaktor telewizji Polonia, która nakręciła materiał filmowy o Zespole Pieśni i Tańca „Dąbrowica”, jubileuszu oraz edukacji kulturalnej na temat strojów. Materiał ten pojawił się w serwisie POLONIA24, w reportażu o polskiej E-edukacji. Oprócz wspomnianych już wyżej lekcji online o kostiumach, kolejnym pomysłem, który cieszył się zainteresowaniem wśród widzów są filmy na temat podstaw gry na akordeonie prowadzone przez kierownika kapeli ZPiT „Dąbrowica” – Daniela Mazurka. Ten wstęp do nauki gry na akordeonie na pewno spodoba się początkującym wirtuozom tego instrumentu. Dokładnie i prostym językiem wytłumaczone podstawowe pojęcia, postawa akordeonisty, układ klawiszy, rąk i dźwięków sprawi, że będzie można próbować się uczyć gry na tym instrumencie online, w domowym zaciszu. Duże zainteresowanie tą formą edukacji skłania nas do planowania podobnych zajęć po otwarciu ośrodka.

Artyści „Dąbrowicy”, pod wirtualnym okiem pana Daniela, uczą się też nowych utworów i trenują pieśni i piosenki jubileuszowe, wysyłane online. Niestety w tym czasie trzeba radzić sobie wszelkimi sposobami, w szczególności zdalnymi. Nikt nie wie jak długo potrwa ta sytuacja i kiedy próby zespołu zostaną wznowione, dlatego każda chwila poświęcona na trening muzyczny czy taneczny w domu jest obecnie na wagę złota.

Mimo, że plany zostały pokrzyżowane przez przewrotny los, nikt nie wątpi, że jubileusz się odbędzie. Bez względu na wszystko jesteśmy pełni nadziei, że niedługo spotkamy się wszyscy razem, by wspólnie świętować Złoty Jubileusz – 50 lecia istnienia Zespołu Pieśni i Tańca „Dąbrowica”.

GOKiS JASTKÓW

Zespół został powołany z inicjatywy dąbrowskiej młodzieży w 1970 r. ZPiT „Dąbrowica” jest jedynym tego typu zespołem na terenie gminy Jastków i jednym z nielicznych na terenie powiatu oraz województwa lubelskiego z tak dużym dorobkiem artystycznym i półwieczną tradycją folklorystyczną regionu w zakresie tańca, śpiewu i obrzędowości. Obecnie zespół liczy 80 członków i składa się z czterech grup tanecznych: początkującej, dziecięcej, młodzieżowej oraz dorosłej, a także grupy muzycznej, czyli kapeli ludowej.

W piękny, czerwcowy wieczór zaplanowany był uroczysty koncert jubileuszowy zespołu. Niestety epidemia koronawirusa zmusiła artystów do przerwania prób i przygotowań do tego ważnego wydarzenia, na które z niecierpliwością czekali wszyscy. Złoty Jubileusz został za-

Adam Bukowski – instruktor i choreograf Zespołu Pieśni i Tańca „Dąbrowica” przybliży wszystkim artystom i sympatykom „Dąbrowicy” stroje, które są w posiadaniu zespołu. Cykl filmów obejmuje 9 odcinków – każdy na temat jednego kostiumu. Największym zainteresowaniem – co chyba nie dziwi :) - cieszy się nasz lubelski regionalny kostium reprezentacyjny, tzw. krzczonowski. To nie tylko wspaniała wiedza dla najmłodszych adeptów zespołu, którzy dopiero co wkraczają na drogę poznawania naszej kultury od podszewki, ale też cenne wskazówki dla członków różnego rodzaju KGW, nie tylko z regionu lubelskiego, na temat prawidłowości i charakterystycznych cech kostiumu. Dzięki temu można wyeliminować niezgodne z tradycją regionu elementy i zastosować poprawne. Oczywiście kostiumy

Fitness z Olą Chołojczyk

Mimo pandemii i braku możliwości prowadzenia zajęć stacjonarnych – Gminny Ośrodek Kultury i Sportu organizuje szereg zajęć online w formie wideo, m.in. zajęcia taneczne dla dzieci, podstawy gry na akordeonie, edukacja kulturalna na temat kostiumów ludowych czy wspomniane treningi fitness.

Regularna aktywność fizyczna ma ogromne znaczenie dla naszego zdrowia i dla utrzymania organizmu w dobrej formie aż do późnych lat. Nie od dziś mówi się, że ruch to recepta na długowieczność, dlatego też trenerka, Ola Chołojczyk, prowadząca zajęcia fitness w GOKiS Jastków, przygotowała 3 proste ćwiczenia, które każdy może wykonać w domu.

ĆWICZENIE 1

Unoszenie hantli w przód w wyroku. Mięśnie zaangażowane w ruch: mm. barków, ud, pośladków, brzucha.

Opis ćwiczenia: Pozycja wyjściowa:

Stań w pozycji na baczność, ściągaj łopatki, ramiona luźno wzdłuż ciała. Ruch:

Zrób wyrok utrzymując tuż nad podłogą kolano nogi znajdującej się z tyłu. Kolano przedniej nogi nad stopą. Jednocześnie wykonać wznos ramion w przód do wysokości twarzy, trzymając w dłoniach hantle. Powrót do pozycji wyjściowej. Powtarzaj zmieniając nogę.

ĆWICZENIE 2

Unoszenie nogi w klęku podpartym o przedramiona. Mięśnie zaangażowane w ruch: mm. pośladkowe, dwugłowe ud, grzbietu, brzucha.

Opis ćwiczenia: Pozycja wyjściowa:

- 1) Pozycja klęku z przedramionami opartymi na podłodze.
- 2) Ramiona równoległe do siebie, ustawione na szerokość barków.
- 3) Kręgosłup prosty, ustawiony równoległe do podłoża.

Ruch: Zachowując prawidłową pozycję wyjściową, weź wdech, zacznij unosić oraz równocześnie prostować nogę w kolanie. Mięsień pośladkowy powinien być teraz mocno napięty, utrzymaj tę pozycję przez sekundę. Następnie powoli opuść nogę i wykonaj wydech. Wykonaj wyznaczoną liczbę powtórzeń na jedną nogę, a następnie na drugą. Wskazówki: Postaraj się nie wyginać nadmiernie kręgosłupa w łuk w odcinku lędźwiowym. Bądź skoncentrowana/y. Utrzymuj stałe napięcie mięśni brzucha oraz pośladków.

ĆWICZENIE 3

Rowerek w leżeniu. Mięśnie zaangażowane w ruch: mm. brzucha proste i skośne, mm. ud.

Opis ćwiczenia: Pozycja wyjściowa:

Położ się na plecach a w dłoń weź ciężar-

rek lub butelkę z wodą. Unieś nogi w górę i ugnij w kolanach, tak żeby łydki znalazły się równoległe do podłogi. Wykonaj lekki skłon w przód, napinając brzuch.

Ruch: Na zmianę prostuj, raz prawą, raz lewą nogę, przekładając pod kolanami obciążenie. Nie przyciągaj brody do klatki, pamiętaj o oddechu i kontroluj spięcie mięśniowe. Ćwiczenia warto wykonywać regularnie, aby zobaczyć efekty. Jeżeli jednak chorujesz na poważne schorzenia kręgosłupa, konieczne zasięgnij porady lekarskiej, czy na pewno możesz wykonywać tego rodzaju ćwiczenia.

ĆWICZENIE 4

Plank inaczej deska

Z pozoru proste, statyczne ćwiczenie izometryczne, wzmacniające mięśnie brzucha, ramion, kręgosłupa, a nawet pośladków, ale żeby ćwiczenie było skuteczne i bezpieczne musi być poprawnie wykonane. Dobrze wykonany plank nie obciąża kręgosłupa.

Prawidłowa pozycja:

- podpór na przedramionach,
- barki znajdują się dokładnie nad łokciami,
- łokcie stykają się z podłożem pod kątem 90°,
- ramiona, biodra i pięty tworzą jedną linię,
- mięśnie brzucha są napięte.

Pamiętaj, że jeżeli na drugi dzień po ćwiczeniach czujesz „palenie” mięśni brzucha to powinienś zrobić sobie przynajmniej jeden dzień przerwy i pozwolić mięśniom zregenerować się.

ĆWICZENIE 5

Naprężenne przyciąganie kolan do klatki w podporze przodem.

Mięśnie zaangażowane w ruch: mm. klatki piersiowej, barków, ramion (triceps), brzucha.

Opis ćwiczenia: Pozycja wyjściowa:

Podpór przodem. Tułów wyprostowany, ręce ustawione prostopadłe do osi ciała, dłonie w jednej linii, ustawione równoległe do siebie, nieco szerzej niż rozstaw barków. Nogi wyprostowane, stopy złączone. Stopy mocno zaparte o podłoże.

Ruch:

- 1) Utrzymując prawidłową pozycję wyjściową, przyciągaj dynamicznie jedno z kolan do klatki piersiowej i wróć do pozycji wyjściowej - wykonaj wydech powietrza.
- 2) Następnie wykonaj ruch drugą nogą.
- 3) Wykonaj wyznaczoną liczbę powtórzeń naprzemiennie przyciągając kolano do klatki piersiowej.

Wskazówki:

- 1) Kontroluj ruch podczas trwania ćwiczenia.
- 2) Bądź skoncentrowany.
- 3) Napinaj mięśnie brzucha i mięśnie pośladkowe podczas ruchu w celu ustabilizowania pozycji.
- 4) Pamiętaj o prawidłowym oddychaniu.

Ćwiczenia te pochodzą z cyklu filmów prezentowanych na kanale youtube: treningu brzucha, treningu interwałowego i tabaty, przygotowanych w ramach zajęć „GOKiS online”.

GOKiS JASTKÓW

Mała książka - wielki człowiek

Gminna Biblioteka Publiczna w Jastkowie bierze udział w projekcie „Mała Książka Wielki Człowiek”. Projekt dla dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat, tj. 2013-2016 w 2019 roku, zaś w 2020 roku projekt obejmuje dzieci urodzone w latach 2014-2017) realizowany jest w ramach ogólnopolskiej kampanii we współpracy z bibliotekami publicznymi. Akcja ma zachęcić rodziców do odwiedzania bibliotek i codziennego czytania z dzieckiem. Każde dziecko w wieku przedszkolnym (3-6 lat), które przyjdzie do biblioteki biorącej udział w projekcie, otrzyma w prezencie wyjątkową Wyprawkę Czytelniczą na dobry czytelniczy start.

Akcję rozpoczęliśmy we wrześniu 2019 r. Plakaty informacyjne dla rodziców umieściliśmy w bibliotece oraz na portalu społecznościowym Facebook, a także w przedszkolach i innych miejscach użyteczności publicznej na terenie gminy.

Książki, które dzieci otrzymały w bibliotece były miłym zaskoczeniem dla rodziców i wywoływały uśmiech na twarzach dzieci. Największą radość sprawiły maluchom Karty Małego Czytelnika na które dzieci przyklejały naklejki, które otrzymywały za każde wypożyczenie książki. Po zebraniu 10 naklejek Mały Czytelnik otrzymywał dyplom i odznakę.

Do projektu dołączyła również grupa dzieci z przedszkola samorządowego w Jastkowie oraz przedszkolaki ze szkół

w Tomaszowicach, Ożarowie i Dąbrowicy. Dzieci zwiedziły Bibliotekę i poznały zasady korzystania ze zbiorów. Chętnie oglądały kolorowe książeczki i wspólnie z rodzicami wybierały książki. Jesteśmy bardzo zadowoleni z efektów – zyskujemy bowiem nowych czytelników, ale zachęcamy także tych stałych do systematycznych wizyt w bibliotece.

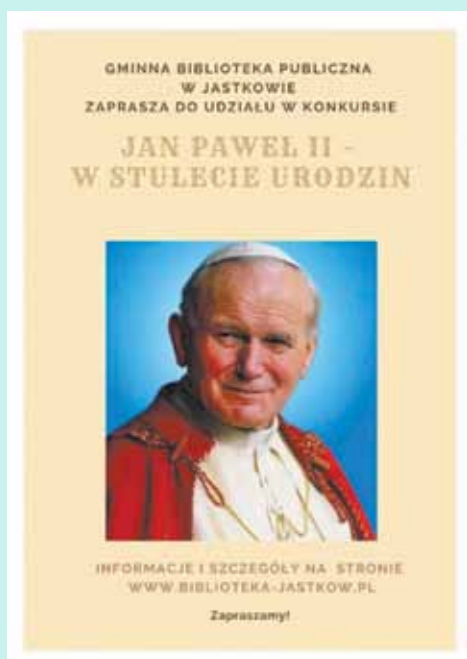
Wyprawka, którą Mały Czytelnik dostaje w prezencie, jest z pewnością bardzo miłą niespodzianką, zarówno dla same-

go dziecka, jak i dla opiekuna. Przede wszystkim zachęca do tego, aby odwiedzić bibliotekę i motywuje osoby, które miały w planie zapisać się do wypożyczalni, by w końcu to zrobili. Wydaliśmy już 157 wyprawek i wręczyliśmy 15 dyplomów Małym Czytelnikom.

W dalszym ciągu będziemy kontynuować projekt w naszej bibliotece, czekając na małych czytelników, którzy odkryją cudowny świat książek.

SABINA BIEDACHA

Konkurs o Janie Pawle II

18 maja przypadała 100 rocznica urodzin Jana Pawła II. W związku z tą rocznicą a także z trwającym obecnie Rokiem Jana Pawła II Gminna Biblioteka Publiczna w Jastkowie zaprosiła wszystkich chętnych do udziału w konkursie „Jan Paweł II – w stulecie urodzin”, którego celem było pogłębienie wiedzy na temat życia i działalności papieża Polaka. Pamięć o naszym rodaku, jego dziełach i świętości życia nie powinny pójść w zapomnienie. Jest on przecież

nie tylko wielką postacią historyczną, ale także wciąż aktualnym autorytetem moralnym.

W konkursie wzięły udział dzieci od klasy IV szkoły podstawowej, młodzież i dorośli. Uczestnicy musieli odpowiedzieć na pytania dotyczące papieża Polaka, które pojawiały się na stronie internetowej Gminnej Biblioteki Publicznej w Jastkowie. Laureatką konkursu została uczennica klasy II liceum Aleksandra Kosior. Pozostali uczestnicy otrzymali wyróżnienia. Gratulujemy.

Biblioteka poleca

Taniec na gruzach

NINA NOVAK w rozmowie
z Wiktorem Krajewskim

„Jestem tancerka klasyczna, więc mam to we krwi, że nigdy nie patrzę pod nogi, ale przed siebie. Ot, taka postawa. Również wobec życia”.

Nina Novak - najwybitniejsza polska primabalerina, która podbiła Amerykę. W Polsce znana tylko nielicznym miłośnikom baletu, zrobiła na świecie oszałamiającą karierę. Tańczyła na Broadwayu obok najlepszych tancerzy Hollywood. Zmieniła myślenie Amerykanów o balecie. Nina Novak urodzona w Warszawie w 1923 roku. Uczennica warszawskiej szkoły baletowej przy Teatrze Wielkim. W latach 1937-1939 była solistką Polskiego Baletu Reprezentacyjnego. W 1946 roku wyjechała do Stanów Zjednoczonych, gdzie jako jedyna Polka w historii została primabaleriną, baletmistrzynią oraz pedagogiem Ballet Russe de Monte Carlo. W Polsce gościnnie wystąpiła dwa razy: w 1961 i 1978 roku. Po zakończeniu kariery otworzyła własną szkołę baletową w Wenezueli. Honorowa obywatelka pięciu miast w USA. Odznaczona Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Obecnie ma 97 lat i nadal kilka godzin dziennie poświęca ćwiczeniom, które pozwalają jej utrzymać formę i uczyć młode baletnice w swojej szkole w Wenezueli. Ta rozmowa to przenikliwy portret Polki, o której najgłośniej, po latach milczenia, powinno być w Polsce.

Jako sześciolatka odkryła swoją pasję do baletu. W wieku ośmiu lat zdała do szkoły baletowej i postanowiła poświęcić wszystko dla baletu. Została wybrana przez Bronisławę Niżyńską, żeby odbyć tournée po Londynie i Paryżu. W trakcie II wojny światowej trafiła do obozu pracy, gdzie czekała ją śmierć z wycieńczenia. Z obozu pomogła jej wyjść Loda Halama, która - urzeczona jej przedwojennymi występami - postanowiła ocalić genialne dziecko baletu. Ale Nina zostawiła tam najbliższych i mentalnie nigdy obozu nie opuściła. Dopiero od kilku lat próbuje o tym doświadczeniu opowiedzieć.

Jak wygląda życie najwybitniejszej polskiej baletnicy? Ile poświęciła, żeby odnieść taki sukces? Co balet zmienił w jej życiu? Dlaczego przez lata nie potrafiła opowiadać o czasie wojny? I skąd bierze w sobie upór? Opowieść o niezwyklej kobiecie, jej pasji i miłości, która daje siłę.

Orkan. Depresja

EWA NOWAK

Szesnastoletni Borys Orkan cierpi na depresję. Środowisko, w którym żyje, dostarcza chłopcu wiele miłości i cierpienia - jak to w życiu. Choroba sprawia, że chłopiec zaczyna widzieć swoje życie jedynie jako pasmo niekończącej się udręki. Samobójcza śmierć sąsiada i toksyczna znajomość z poznanym na oddziale psychiatrycznym Miszą prowadzą Borysa do fascynacji samobójstwem. Otoczony rodziną, znajomymi i serdeczną miłością dziewczyny, Borys odpycha wszystkich i z wolna pogrąża się w samotności...

„Orkan. Depresja” to książka, po którą sięga się z lękiem. Ciężko jest pisać o depresji w taki sposób, aby oddać uczucia i emocje chorującej osoby. Zwykle jest albo zbyt podręcznikowo, albo zbyt płytko. Ale autorka, jak niewielu, potrafi przelać na papier to, czego faktycznie się doświadcza. Zachowanie Borysa początkowo wygląda... normalnie choć może być deenerwujące. Po prostu wydaje się, że chłopak jest niemiły, arogancki i zazdrośny. A to taka zasłona przed światem... Tak trudno czasem odróżnić złość od smutku. Tak łatwo ocenić, że ktoś jest złośliwy, gdy tak naprawdę wewnątrz cierpi.

Ta książka jest jak wejście do świadomości nastolatka z depresją. Czytelnik wchodzi w sam środek okrutnego huraganu, który trawi świadomość głównego bohatera. To książka, która porusza, wzbudza niepokój. Ale jednocześnie tak bardzo uwrażliwia na problemy młodych ludzi. Jeżeli wzbudziłaby czujność chociaż jednego rodzica, nastolatka, kogoś, kto ma w swoim otoczeniu takiego Borysa, to warto o niej pisać. Cała historia to fikcja literacka, jednak wiele podobnych wydarzeń miało miejsce w realnym świecie. Na końcu publikacji zamieszczone zostały kontakty i telefony zaufania, gdzie można znaleźć fachowe wsparcie i pomoc.

Wyspa niebieskich lisów. Legendarna wyprawa Beringa.

STEPHEN R. BOWN

Autor książki zabiera nas w fascynującą i niebezpieczną XVIII-wieczną podróż. Książka opowiada losy dziesięcioletniej (1733-1743) wyprawy nazwanej Wielką Ekspedycją Naukową, która miała za zadanie zbadać obszary od Petersburga przez Syberię aż po wybrzeża Ameryki Północnej. Zlecona przez cara Piotra I Wielkiego kosztowała jedną szóstą rocznych przychodów Imperium Rosyjskiego. Dowodzona przez legendarnego Duńczyka - Vitusa Beringa obejmowała ponad trzy tysiące naukowców i żeglarzy. Była jednym z najbardziej ambitnych i tragicznych przedsięwzięć w annałach historii morskiej i arktycznej.

„Wyspa niebieskich lisów” to pasjonująca opowieść o czasach wielkich wypraw, kiedy naukowcy byli prawdziwymi bohaterami i niebezpieczeństwa doświadczała na własnej skórze. To również opowieść o horyzontach ludzkiej wyobraźni, chęci, wytrzymałości, odwagi i braterstwa. To zmaganie się z trudami podróży, chorobami, głodem, zimą, potęgą natury i bezkresu świata. „Wyspa niebieskich lisów” to obszerna książka historyczna, pełna nazwisk, dat i cytatów. Nie chodzi bynajmniej o to, że przypomina nudny szkolny podręcznik, wręcz przeciwnie - to historia, o jakiej w szkole nie usłyszymy, a przez to obca, tajemnicza i fascynująca. Przywoływane przez autora zapiski uczestników wyprawy nadają im więcej człowieczeństwa. To już nie tylko nazwiska z encyklopedii, ale żywi ludzie, którzy mieli swoje poglądy i preferencje. „Wyspa ...” jest pozycją, która nie tylko skrupulatnie poszerza wiedzę, ale pozwala wejrzeć w głąb duszy uczestników ekspedycji, poczuć ich trwogi, nadzieje... Owszem wymaga skupienia, ale w zamian wciąga w wir odkrywczej przygody, która zapisała się na kartach historii jako największa i najkosztowniejsza. Pozwala zgłębić wiele tajemnic, poczuć dotyk strachu, jak również smak sukcesu. Wartościowy tytuł, do którego bardzo zachęcamy.

**KOSZTY ODBIORU I ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH ZGROMADZONYCH
w Punktach Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w m. Snopków i Tomaszowice Kol.**

L.p.	Rodzaj odpadów	Przewidywana ilość odpadów w ciągu trwania umowy (w tonach)	Cena jednostkowa brutto za odbiór i zagospodarowanie 1 Mg (tony) odpadów	Łączna wartość usługi brutto w zł
1.	Opakowania ze szkła 15 01 07	0	324,00	—
2.	Opakowania z papieru i tektury 15 01 01	0,500	324,00	162,00
3.	Zużyte opony 16 01 03	41,660	896,40	37 344,02
4.	Odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne 17 01 07,	259,360	540,00	140 054,40
5.	Odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne 17 09 04	114,820	777,60	89 284,03
6.	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć 20 01 21 *	0,100	5 400,00	540,00
7.	Chemikalia - opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone 20 01 28	2,400	2 160,00	5 184,00
8.	Przeterminowane leki 20 01 32	0,050	5 400,00	270,00
9.	Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny 20 01 36	11,860	280,80	3 330,29
10.	Popiół ex 20 01 99	62,620	702,00	43 959,24
11.	Mebel i inne odpady wielkogabarytowe 20 03 07	145,600	939,60	136 805,76
12.	Opakowania z tworzyw sztucznych 15 01 02	2,500	324,00	810,00
13.	Opakowania z metali 15 01 04	0	324,00	—
ŁĄCZNA WARTOŚĆ:				457 994,58 zł

**KOSZTY ODBIORU I ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH
BEZPOŚREDNIO OD MIESZKAŃCÓW**

kod i rodzaj odpadów	Przewidywana ilość odpadów w ciągu trwania umowy (w Mg)	Cena jednostkowa brutto za odbiór i zagospodarowanie 1 Mg odpadów	Łączna wartość usługi brutto w zł
200301 zmieszane odpady komunalne	1896,320	1080	204 8025,60
150107 opakowania ze szkła	252,780	486	122 851,08
150102 opakowania z tworzyw sztucznych	223,760	486	108 747,36
150101 opakowania z papieru	60,240	486	29 276,64
200201 odpady ulegające biodegradacji	361,620	756	273 384,72
20 01 99 inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny ex 200199 popiół	103,180	378	39 002,04
200139 tworzywa sztuczne	132,800	756	100 396,80
200139 tworzywa sztuczne	50,530	486	24 557,58
WYSTAWKA (raz w roku)			
200307 wielkogabaryty	69,080	972	67 145,76
160103 zużyte opony	14,360	864	12 407,04
200136 zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (AGD i RTV)	10,160	756	7 680,96
ŁĄCZNA WARTOŚĆ:			2 833 475,58 zł.

KOSZTY POZOSTAŁE

Obsługa administracyjna systemu gospodarki odpadami (wynagrodzenie pracowników, inkaso, modernizacja PSZOKów, materiały biurowe, koszt listów, przesyłek, upomnień, nadzór eksploatacyjny systemu komputerowego szkolenia)	278 668,00 zł.
Edukacja ekologiczna w zakresie gospodarki odpadami	

Dlaczego rosną koszty gospodarowania odpadami komunalnymi i opłaty pobierane od mieszkańców?

1. Skokowy wzrost tzw. opłaty marszałkowskiej = kosztów składowania odpadów.
2. Wzrost kosztów pracy.
3. Wzrost cen energii (paliwo i prąd).
4. Koszt dostosowania zezwoleń w zakresie gospodarowania odpadami do nowych wymogów prawnych w zakresie:
 - a. monitoringu wizyjnego,
 - b. zabezpieczenia finansowego roszczeń,
 - c. regulacji tytułów prawnych do nieruchomości,
 - d. przepisów przeciwpożarowych.
5. Trudności ze zbytem surowców wtórnych i spadek ich cen.
6. Ograniczenie czasu magazynowania odpadów do 1 roku.
7. Zakaz składowania frakcji energetycznej.
8. Wzrost kosztów zagospodarowania frakcji energetycznej odpadów. Wcześniej instalacje płaciły za dostarczanie im paliwa alternatywnego, a dzisiaj to instalacjom należy płacić za ich odbiór.
9. Nowelizacja ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz akty wykonawcze do niej to:
 - a. zwiększenie ilości frakcji odpadów zbieranych selektywnie oraz zwiększenie częstotliwości odbierania niektórych frakcji co przyczyniło się do większego zapotrzebowania na dodatkowego koloru worki i pojemniki oraz większej częstotliwości kurów śmieciarek,
 - b. w rzeczywistości taryfa ulgowa dla firm, poprzez ograniczenie maksymalnej stawki za odbiór (np. ustawowa, maksymalna stawka za odbiór kontenera 1100 litrów to ok. 55 zł, realna cena odbioru to ok. 120 zł,
 - c. zmniejszenie maksymalnych opłat rocznych wnoszonych przez właścicieli domków letniskowych i rekreacyjnych,
 - d. nowy obowiązek na gminach przyjmowania przez PSZOK-i frakcji odpadów nie będących odpadami komunalnymi.
10. Za ustawowe ulgi o charakterze socjalnym w opłatach za zagospodarowanie odpadów komunalnych muszą płacić inni uczestnicy systemu - pozostali mieszkańcy.
11. Rosnąca ilość wytwarzanych odpadów, przy niewystarczającej liczbie instalacji do ich przetwarzania.

INFORMACJA: ZWIĄZEK GMIN WIEŚKICH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKI

INFORMUJEMY, ŻE

Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Bełżycach Sp. z o.o.

w związku z obecną sytuacją wywołaną koronawirusem oraz ograniczeniem możliwości zagospodarowania odpadów wielkogabarytowych (200307)

od dnia 12 maja 2020 r. wstrzymał przyjmowanie tych odpadów do zakładu.

W związku z powyższym od dnia 21 maja br. odpady wielkogabarytowe nie będą przyjmowane do Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Snopkowie i Tomaszowicach do odwołania.

Prosimy, aby mieszkańcy w miarę możliwości gromadzili te odpady na terenie własnych nieruchomości.

Kasa Urzędu Gminy Jastków będzie czynna w godzinach:

poniedziałek: 12⁰⁰ – 16⁰⁰

wtorek – piątek: 7³⁰ – 11³⁰

Za utrudnienia przepraszamy.

Linia 33 MPK na trasie do Tomaszowic

W ostatnim okresie pojawiło się sporo pytań i oczekiwań dotyczących wydłużenia do Nałęczowa linii autobusu miejskiego nr 33. Padają również stwierdzenia, że władze sąsiednich gmin są bardzo zainteresowane, a Gmina Jastków blokuje ten pomysł. Otóż Szanowni Państwo rzeczywistość jest trochę inna.

W ramach udziału naszej gminy w Lubelskim Obszarze Funkcjonalnym i wspólnej z innymi gminami realizacji projektu Mobilny LOF, na podstawie porozumienia z MPK Lublin, wprowadziliśmy na terenie gminy trzy linie komunikacji publicznej, wjeżdżającej w terytorium naszej gminy ok. 15 km na każdej z tras. Wybudowaliśmy również infrastrukturę przystankową zwaną węzły przesiadkowe, umożliwiającą dojazd własnym środkiem lokomocji bądź z lokalnym przewoźni-

kiem i pozostawienie pojazdu na monitorowanym, oświetlonym parkingu i skorzystanie z komunikacji miejskiej.

Koszty bieżące (poza sporymi kosztami całej inwestycji), jakie nasza gmina ponosi w związku z wprowadzeniem tego systemu - to ponad 800 tys. zł. rocznie. W przypadku linii 33 i docelowego węzła przesiadkowego w centrum Tomaszowic Kol. ponosimy koszty za ok. 15 km trasy, niemal 5 zł za każdy przejechany kilometr. Długość całej trasy z Lublina od Ronda Krwiodawców do Nałęczowa to ok. 27 km, czyli na dwie gminy Wojciechów i Nałęczów przypada sfinansowanie w sumie kosztów za ok. 12 kilometrów, licząc od Tomaszowic. Nie widzę możliwości przerzucania na nas niemal całkowitego kosztu przedłużonej linii, gdy w gminie mamy wiele miejscowości całkowicie po-

zbawionych dostępu do jakiegokolwiek komunikacji.

Dodatkowo, nieprawdą jest, że w jakikolwiek sposób blokujemy sprawę wydłużenia trasy. Jesteśmy otwarci na rozmowy dotyczące zarówno korzystania z węzła przesiadkowego, jak również rozkładu jazdy. Moim zadaniem jest dbałość o racjonalne i sprawiedliwe gospodarowanie środkami publicznymi i myślę, że większość mieszkańców znakomicie to rozumie. Jeśli zaś chodzi o obowiązującego aktualnie rozkład jazdy, to zasady zmiany rozkładu leżą w kompetencji wspólnych ustaleń pomiędzy miejscowościami korzystającymi z komunikacji, co oznacza, że pojedyncze wnioski muszą być poddane pod dyskusję. Zwykle uzgodnienia zapadają na zebraniach sołeckich i doprawdy nigdy w to nie ingeruję.

TERESA KOT

Nasze drogie śmieci

Rosną ceny odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Jest to powodem niezadowolenia mieszkańców, którzy obciążani są coraz większymi opłatami. Trudno im zrozumieć, dlaczego koszty całego systemu przerzuca się na ich barki. Pretensje kierują do wójta oraz radnych, czemu trudno się dziwić, jeżeli z ust wysokich dostojników państwowych słyszą, że to samorządy obciążają ich nadmiernymi kosztami. Można tak mówić, ale populizm nie jest równoznaczny z prawdą i wyjaśnieniem przyczyn problemów.

Rzeczywistość jest bardziej skomplikowana. Obowiązujący stan prawny - ustawa uchwalona przez Sejm RP oraz rozporządzenia wydawane przez ministra - narzucają określone wymogi, co bezpośrednio wpływa na poziom cen. Głównymi składnikami kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów od mieszkańców są:

- obowiązkowe sortowanie z podziałem na frakcje,
- odbiór poszczególnych frakcji odrębnymi pojazdami, obsługiwanymi przez zespół pracowników,
- transport do wyznaczonej instalacji składowania odpadów,
- opłata od każdej tony przyjętej na składowisko,
- zagospodarowanie odpadów i możliwości zbytu bądź dalszego przetworzenia lub przekazanie do spalarni.

W Gazecie Prawnej z 3 czerwca ukazał się obszerny artykuł poświęcony gospodarce odpadami. Zamieszczone są wypowiedzi przedstawicieli ważnych instytucji państwowych i samorządowych oraz przedsiębiorców. Wszyscy zgadzają się co do tego, że cały system jest wadliwy i że należy go zmienić. I tu cytat z wypowiedzi Marka Wójcika, reprezentującego w debacie stronę samorządową „dzisiaj sytuacja stoi na głowie, bo samorządy przykładające się do segregacji i dbające o czystość frakcji są de facto karane przez rynek, na którym wielu przedsiębiorcom w ogóle nie opłaca się odbierać tych odpadów od gmin. W konsekwencji miliony ton posegregowanych opakowań ze szkła, z papieru czy plastiku zalegają na składowiskach, a gminy płacą za to, że ktoś zechce je odebrać, zamiast osiągać dochody z selektywnej zbiórki”. Pozostawie ten wymowny cytat bez komentarza.

Nasza gmina należy do związku celo-

wego PROEKOB w Bełżycach, jesteśmy współudziałowcem tej instalacji, wybudowanej siłami 15 gmin z dofinansowaniem ze środków UE. Opisana wyżej sytuacja w całości dotyczy również naszego składowiska, które boryka się z kłopotami rynkowymi i koniecznością spełnienia wszystkich wymogów ustawowych w zakresie zabezpieczenia pożarowego, sanitarnego oraz bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, szczególnie w obecnym stanie zagrożenia epidemiologicznego. Koszty jakie ponosi zakład mają swoje odzwierciedlenie w cenie każdej tony odpadów przyjętych z gmin. Trudno też porównywać ceny pomiędzy poszczególnymi gminami, bo te różnią

się charakterem gospodarczym, możliwością mieszkańców, strukturą zabudowy itp. Nasza gmina jest na 3 miejscu w związku PROEKOB pod względem masy wytworzonych przez mieszkańców odpadów, co także nie jest bez znaczenia w strukturze kosztów.

Wadliwość całego systemu oraz wspomniane normy prawne, na które żaden wójt ani rada gminy nie ma wpływu, są główną przyczyną stale rosnących kosztów. Dam przykład: przed ostatnią zmianą przepisów ustawy, odpady które nie nadawały się do dalszego zagospodarowania wywożone były do Chełma i spalane w jedynej w regionie spalarni, zlokalizowanej w Cementowni Chełm w cenie ok. 360 zł za tonę. Po zmianie przepisów ustawy i zniesieniu rejonizacji - do Chełma przywożone są odpady z Warszawy i okolic w cenie 1000 zł za jedną tonę. Brak biogazowni i spalarni sprawia, że coraz więcej odpadów gromadzi się w nadmiarze i stanowi ogromny problem,

bo nierzadko następuje samozapłon na złożonych przyzmacach i wysypisko zaczyna płonąć. To z kolei sprawia, że wszelkie inspekcje i straże ruszają na kontrole, wprowadzając coraz wyższe wymogi, co również wpływa na wzrost cen. Często płoną również dzikie transporty odpadów sprowadzone nielegalnie do Polski, kiedy to „kreatywny biznesmen” przemycane odpady podpala, żeby nie ponieść kosztów zagospodarowania i utylizacji, a sam ulatnia się bezkarnie. Odbija się to niekorzystnie na wszystkich legalnie działających instalacjach.

Do tego dochodzi również całkowita zapaść w gospodarowaniu odpadami na tzw. rynku wtórnym. Nie ma systemu zwrotu opakowań, bardzo mało podmiotów jest zainteresowanych produkcją z odzyskanych materiałów, nie ma współodpowiedzialności i współfinansowania całego systemu przez przedsiębiorców. Od dawna również mówi się o konieczności wybudowania instalacji przetwarzających odpady i do tej pory nie ma w tej sprawie decyzji. Od lat wszystkie gminy oczekują na kompleksowe unormowanie gospodarki odpadami i równomiernego rozłożenia kosztów na wszystkie podmioty wytwarzające odpady a nie tylko na mieszkańców gmin. Nie dość, że mieszkańcy płacą coraz drożej to jeszcze gminy są zmuszone dokładać z budżetu brakujące środki. Opublikowane przez Regionalną Izbę Obrachunkową dane wskazują, że na 216 gmin Lubelszczyzny około 170 gmin dopłaca do systemu, a nieliczne mieszczą się w kosztach. Nasza gmina również w roku ubiegłym dołożyła ponad 600 tys. zł. Do tego wszystkiego dochodzą jeszcze koszty przesyłek pocztowych, windykacji należności i płaconie za mieszkańców, którzy uchylają się lub najzwyczajniej kłamią w deklaracjach składanych do gminy. Dlatego tym bardziej niezrozumiałe i krzywdzące są wypowiedzi przerzucające całą odpowiedzialność na mieszkańców i samorządy, zamiast dokonać przeglądu całego systemu prawnego i dostosowania go do realiów, wzorem innych państw, które radzą sobie lepiej z odpadami.

Zdaję sobie sprawę, że moje wyjaśnienia nie poprawią samopoczucia mieszkańców, ale może przynajmniej wzbudzą refleksję, gdzie tak naprawdę leży sedno problemu i źródło rosnących cen.

TERESA KOT

Czystość i porządek wokół nas

Zgodnie z *Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Jastków*, który stanowi akt prawa miejscowego, bezpośrednio na terenie nieruchomości będą zbierane i odbierane od właścicieli poniższe frakcje:

- zmieszane odpady komunalne, stanowiące pozostałości z prowadzonej selektywnej zbiórki
- papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne, w tym opakowania wielomateriałowe
- bioodpady stanowiące odpady komunalne, w tym również odpady zielone
- popiół z domowych palenisk – tylko z zabudowań jednorodzinnych.

Mieszkańcy gminy będą mieli wybór w zakresie bioodpadów. Ci, którzy zadeklarują kompostowanie bioodpadów w przydomowym kompostowniku zostaną zwolnieni z części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości 5,00 zł za osobę. Właściciele tych nieruchomości nie będą mogli wystawiać bioodpadów w dniu odbioru odpadów. Fakt kompostowania zostanie zweryfikowany przez pracowników Urzędu Gminy podczas kontroli w terenie. Natomiast osoby, które nie skorzystają z możliwości kompostowania ich na swojej nieruchomości, będą mogły je wystawiać przed nieruchomością bez ograniczeń.

PSZOK-i

Zgodnie z uchwałą Rady Gminy Jastków z dnia 28 lutego 2020 r. w sprawie określenia sposobu i zakresu świadczenia usług odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właścicieli nieruchomości opłatę **od 1 czerwca 2020 r. bioodpady nie będą przyjmowane do Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.**

Wyżej wymieniona uchwała wprowadza również **limity na poniższe odpady:**

- Odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne – do 500 kg/rok łącznie dostarczone z jednej nieruchomości.
- Zużyte opony – 1 komplet opon (4 sztuki) na rok z jednej nieruchomości – od 1 czerwca 2020 r.

Limit na odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne zostanie wprowadzony po zakupie wag

najazdowych, które umożliwią ich ważenie. Planowany termin wprowadzenia tej zmiany to 1 lipca 2020 r. W momencie przekroczenia wskazanych limitów mieszkańcy będą zobligowani do usunięcia nadwyżki odpadów we własnym zakresie, np. poprzez wynajęcie kontenera przez firmę wpisaną do rejestru działalności regulowanej.

W związku z tym do dwóch Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (Snopków, Tomaszowice Kol.), będą przyjmowane odpady komunalne powstałe w gospodarstwach domowych,

tzew. problemowych zgodnie z poniższym wykazem zamieszczonym w tabeli poniżej.

Podstawowe założenia postępowania z odpadami to zapobieganie ich powstawaniu, jako punkt wyjścia, wraz z minimalizacją ilości powstających odpadów oraz preferencje w ich wykorzystaniu, gdzie unieszkodliwianie to ostateczność, którą możemy wykorzystać w momencie, gdy żaden inny sposób postępowania z odpadami nie jest już możliwy. Postępowanie z odpadami powinno zawierać wysoki poziom ochrony środowiska.

KATARZYNA JUSZCZAK

PRZYJMUJEMY	NIE PRZYJMUJEMY
- popiół z palenisk domowych (okresie letnim) - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, - odpady niebezpieczne wydzielone z odpadów komunalnych: - zużyte baterie i akumulatory, - światłówki, - przeterminowane leki, - chemikalia (opakowania po odpadach niebezpiecznych np. opakowania po farbach, lakierach), - meble i inne odpady wielkogabarytowe, - LIMIT 500 kg/rok na nieruchomość - odpady budowlane i rozbiórkowe (np. folia budowlana, tektura budowlana, styropian, rurki z tworzywa sztucznych, odpady bud. miękkie, opakowania po klejach i piankach budowlanych), - gruz zmieszany (ceramika i terakota, cegły, płyty kartonowo-gipsowe, umywalki sedesy) - zużyte opony – LIMIT - jeden komplet na nieruchomość. - szkło, - metale i tworzywa sztuczne, - papier	- opakowań z zawartością po olejach samochodowych (przepracowanych), - części samochodowych - eternitu - papy - wełny skalnej i szklanej (tzew. mineralna) - opakowania z zawartością po środkach ochrony roślin - opon od ciągników i pojazdów ciężarowych, - odzieży i obuwia, - odpadów zmieszanych komunalnych <u>odpady ulegające biodegradacji, w tym odpady zielone (np. skoszona trawa, liście, gałęzie i inne odpady z ogrodów)</u> oraz innych nie wymienionych odpadów pochodzących z działalności gospodarczej, rolniczej, motoryzacyjnej i medycznej.

Harmonogram odbioru odpadów na 2020 r.

ZABUDOWA WIELORODZINNA							
MIEJSCOWOŚĆ	RODZAJ ODPADU	MIESIĄCE					
		VII	VIII	IX	X	XI	XII
Zabudowa wielorodzinna Panieńskiego, Snopków	Komunalne	7; 14; 21; 29	7; 14; 21; 31	7; 14; 21; 30	9; 16; 23; 29	4; 10; 20; 26	3; 11; 17; 23
	Segregowane (tworzywa sztuczne, szkło, papier)	7; 21	7; 21	7; 22	9; 26	10; 26	11; 23
	Odpady BIO	7; 14; 21; 29	7; 14; 21; 31	7; 14; 21; 30	9; 16; 23; 29	10; 26	11; 23
	Zbiórka objazdowa Panieńskiego	-	-	16	-	-	-
	Zbiórka objazdowa Snopków	-	-	15	-	-	-

Usługi Transportowe Gabriel Gorzel Kazimierzówka 97 21-040 Świdnik, tel. 602-768-346

ODPADY BIO (ULEGAJĄCE BIODEGRADACJI) - wrzucamy:

- liście, trawę, zwiędłe rośliny, kwiaty, obierki z jarzyn, owoców i warzyw, resztki ugotowanych warzyw, fusy z kawy i herbaty wraz z filtrami papierowymi, drobne gałązki drzew, rozdrobnione gałęzie, skorupki z jajek, trociny, łupiny orzechów, owoce spadłe z drzew.

Nie wrzucamy:

- kości, mięsa, padliny, oleju jadalnego, płynnych odpadów kuchennych, płyt wiórowych, drewna impregnowanego, popiołu, zepsutej żywności, chemicznie skażonej gleby, piasku, środków ochrony roślin.

W ramach organizowanej zbiórki objazdowej odbierane będą następujące odpady:

- KOMPLETNY** zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny zaliczamy do niego:
 - urządzenia gospodarstwa domowego: chłodziarki, zamrażarki, pralki, suszarki do ubrań, zmywarki, mikrofalówki, grzejniki elektryczne, wentylatory elektryczne, odkurzacze, żelazka, tostery, frytkownice, noże elektryczne, suszarki i prostownice do włosów;
 - sprzęt teleinformacyjny i telekomunikacyjny, np. komputery, laptopy, telefony, kalkulatory;
 - sprzęt audiowizualny: odbiorniki radiowe i telewizyjne, kamery wideo, sprzęt hi-fi;
 - narzędzia elektryczne i elektroniczne: wiertarki, piły, maszyny do szycia, zabawki, kosiarki;
 - kosiarki spalinowe.

UWAGA!!! NIEKOMPLETNY SPRZĘT ELEKTRYCZNY I ELEKTRONICZNY NIE ZOSTANIE ODEBRANY !!!

- odpady wielkogabarytowe**: meble, szafy, stoły, krzesła, sofy, komody, dywany, materace, wykładziny, wózki dziecięce, rowery, zabawki dużych rozmiarów;
- opony z samochodów osobowych i pojazdów jednośladowych spełniające poniższe warunki**: czyste bez piasku, ziemi i innych zanieczyszczeń.

Nie będą odbierane :

- zużyte opony ciężarowe, ciągnikowe;
- części samochodowe, motorowery;
- części, których nie mogą podnieść 2 osoby (więcej niż 50 kg pojedyncza część);

- szyby okienne, okna z szybami, drzwi, kabiny prysznicowe, wanny, gruz budowlany, panele, umywalki, sedesy, płyty, grzejniki, płytki, rolety, świetlówki, leki, farby, lakiery, odpady remontowe;
- opakowania po olejach samochodowych, opakowania po środkach ochrony roślin, niezużyte środki ochrony roślin.

Od 1 czerwca br. odpady BIO nie są przyjmowane do Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Odpady BIO należy wystawiać w workach (nie po nawozach oraz o pojemności nie większej niż 120L) przed posesję w ilościach nieograniczonych w dniu odbioru zgodnie z harmonogramem. W przypadku zadeklarowanego kompostownika na terenie nieruchomości nie ma możliwości dodatkowego oddania odpadów BIO (szczególnie trawy, liści i gałęzi) sprzed posesji.

Od 1 lipca br. miesięczna stawka opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie gm. Jastków będzie wynosić:

- 25,00 zł za każdą osobę zamieszkujejącą daną nieruchomość, gdy odpady zbierane są w sposób selektywny;
- 21,25 zł za każdą osobę zamieszkujejącą daną nieruchomość, która posiada Kartę Dużej Rodziny oraz odpady zbierane są w sposób selektywny;
- 5,00 zł miesięcznie zwolnienia za każdą osobę zamieszkujejącą na nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, gdy bioodpady stanowiące odpady komunalne składowane są w kompostowniku przydomowym.

Główną przyczyną podniesienia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi jest wzrost kosztów funkcjonowania systemu, a w szczególności wprowadzona przez rząd podwyżka tzw. „opłaty marszałkowskiej”, która przyczyniła się do radykalnego wzrostu opłaty za składowanie odpadów. Przyjęte rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie jednostkowych stawek opłat za korzystanie ze środowiska doprowadziło do drastycznego wzrostu cen składowania odpadów. Gmina nie może zarabiać na gospodarowaniu odpadami. Przyjęte stawki powinny pokrywać tylko i wyłącznie koszty funkcjonującego systemu, a do samorządu należy ustalenie takich cen, które odpowiadają rzeczywistym kosztom związanym z jego funkcjonowaniem na terenie gminy. Stawki za śmieci znacząco idą w górę, ale musimy działać zgodnie z prawem i rozsądnie realizować budżet, natomiast nie mamy realnego wpływu na rosnące koszty funkcjonowania całego systemu, na które składa się m.in. wspomniana „opłata marszałkowska”.

ZABUDOWA JEDNORODZINNA							
MIEJSCOWOŚĆ	RODZAJ ODPADU	MIESIĄCE					
		VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ługów, Moszenki, Ożarów, Sieprawice, Sługocin, Sieprawki, Wysokie	Komunalne	2/17	5/20	3/18	5/19	3	3
	Segregowane (papier, tworzywa, szkło)	2	5	3	5	3	3
	Odpady BIO (nieograniczona ilość)	2/17	5/20	3/18	5/19	3	3
	Popiół	-	-	-	-	3	3
	Zbiórka objazdowa	-	-	1	-	-	-
Moszna Kolonia, Moszna, Miłocin, Piotrawin, Józefów, Pociecha	Komunalne	1/15	4/19	2/17	1/15	2	2
	Segregowane (papier, tworzywa, szkło)	1	4	2	1	2	2
	Odpady BIO (nieograniczona ilość)	1/15	4/19	2/17	1/15	2	2
	Popiół	-	-	-	-	2	2
	Zbiórka objazdowa	-	-	1	-	-	-
Tomaszowice Kolonia, Tomaszowice	Komunalne	6/22	7/24	8/22	8/23	10	11
	Segregowane (papier, tworzywa, szkło)	6	7	8	8	10	11
	Odpady BIO (nieograniczona ilość)	6/22	7/24	8/22	8/23	10	11
	Popiół	-	-	-	-	10	11
	Zbiórka objazdowa	-	-	4	-	-	-
Snopków, Smugi	Komunalne	8/24	11/26	10/24	12/27	13	15
	Segregowane (papier, tworzywa, szkło)	24	26	24	27	13	15
	Odpady BIO (nieograniczona ilość)	8/24	11/26	10/24	12/27	13	15
	Popiół	-	-	-	-	13	15
	Zbiórka objazdowa	-	-	15	-	-	-
Marysin, Natalin	Komunalne	7/23	10/25	9/23	9/26	12	14
	Segregowane (papier, tworzywa, szkło)	7	10	9	9	12	14
	Odpady BIO (nieograniczona ilość)	7/23	10/25	9/23	9/26	12	14
	Popiół	-	-	-	-	12	14
	Zbiórka objazdowa	-	-	15	-	-	-
Panieńszczyzna, Jastków	Komunalne	13/27	12/27	11/25	13/28	16	16
	Segregowane (papier, tworzywa, szkło)	13	12	11	13	16	16
	Odpady BIO (nieograniczona ilość)	13/27	12/27	11/25	13/28	16	16
	Popiół	-	-	-	-	16	16
	Zbiórka objazdowa	-	-	16	-	-	-
Dębówka, Barak, Dąbrowica	Komunalne	14/29	14/31	14/28	14/29	17	17
	Segregowane (papier, tworzywa, szkło)	14	14	14	14	17	17
	Odpady BIO (nieograniczona ilość)	14/29	14/31	14/28	14/29	17	17
	Popiół	-	-	-	-	17	17
	Zbiórka objazdowa	-	-	16	-	-	-
Płuszwice, Płuszwice Kolonia	Komunalne	3/21	6/21	7/21	6/22	9	10
	Segregowane (papier, tworzywa, szkło)	3	6	7	6	9	10
	Odpady BIO (nieograniczona ilość)	3/21	6/21	7/21	6/22	9	10
	Popiół	-	-	-	-	9	10
	Zbiórka objazdowa	-	-	4	-	-	-

Odpady do odbioru należy wystawić do godziny 7:00

Usługi Transportowe Gabriel Gorzel Kazimierzówka 97 21-040 Świdnik tel. 602-768-346

Wykonanie budżetu Gm

I. DOCHODY- 79 490 986,06 zł, w tym:

- a) dochody bieżące - 65 019 166,41 zł;
- b) dochody majątkowe - 14 471 819,65 zł.

1. Dochody własne - 31 482 427,88 zł:

- udział w PIT - 16 468 695,00 zł,
- udział w CIT - 493 565,17 zł,
- podatek od nieruchomości - 4 152 479,10 zł,
- podatek rolny- 1 492 032,50 zł,
- podatek leśny - 15 304,65 zł
- podatek od środków transportu - 379 958,58 zł
- podatek od czynności cywilnoprawnych - 1 061 373,64 zł;
- rekompensata utraconych dochodów w podatkach i opłatach - 83 887,00 zł,
- opłaty za odpady komunalne - 1 745 562,62 zł;
- opłata za koncesje na sprzedaż alkoholu - 171 817,22 zł,
- pozostałe podatki i opłaty - 179 573,05 zł (podatek opłacany w formie karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn, opłata skarbową),
- odpłatność za wyżywienie uczniów w szkołach i przedszkolu - 397 424,29 zł;
- wpływy z usług - 3 162 115,58 zł (w tym m.in.: dostarczanie wody - 1 633 510,23 zł, odbiór ścieków - 1 449 739,65 zł)
- dochody z mienia (czynsze, użytkowanie wieczyste) - 325 325,75 zł,
- kary i odszkodowania - 65 494,42 zł;
- dochody różne - 447 016,32 zł (m.in. zwrot kosztów dotacji dla przedszkoli oraz zwroty za wychowanie przedszkolne od innych gmin, wpływy za rozgraniczenia działek),
- wpływy z rozliczeń z lat ubiegłych - 308 263,76 zł (m.in. zwrot podatku VAT za 2018 rok)
- wpływy z odsetek i upomnień - 143 858,28 zł;
- dochody z tytułu egzekucji należności od dłużników alimentacyjnych - 30 138,87 zł;
- dochody ze sprzedaży mienia - 109 248,77 zł,
- wpływy od mieszkańców na wykonanie instalacji solarnych - 249 293,31 zł.

2. Subwencje - 11 616 454,00 zł (w tym subwencja oświatowa - 9 912 050,00 zł).

3. Dotacje - 36 392 104,18 zł, w tym:

- na zadania zlecone 19 300 496,14 zł,
- na zadania własne bieżące - 2 978 330,47 zł, z tego na realizację zadań dofinansowanych środkami z budżetu UE - 1 801 274,38 zł,
- na zadania własne inwestycyjne - 14 113 277,57 zł, z tego na realizację zadań dofinansowanych środkami z budżetu UE - 8 736 043,14 zł.

II. WYDATKI - 80 549 835,93 zł

- a) wydatki bieżące - 54 822 371,79 zł
- b) wydatki majątkowe - 25 727 464,14 zł

Ponad 26% kwoty ogólnej stanowią wydatki na oświatę - 20 975 706,28 zł, z tego 17 604 262,83 zł to wydatki bieżące (funkcjonowanie placówek oświatowych na terenie gminy, dowozy uczniów, w tym niepełnosprawnych, dotacje dla przedszkoli niepublicznych oraz koszty pokrycia dotacji na dzieci uczęszczające do przedszkoli w innych gminach, realizacja projektów z dofinansowaniem środkami unijnymi, dzięki którym zostały pozyskane środki m.in. na wyposażenie pracowni szkolnych).

Powyższe wydatki w 70% zostały sfinansowane subwencją oświatową oraz pozyskanymi dotacjami, zaś na pozostałe 30%, czyli ok. 5,3 mln zł przeznaczono środki z dochodów własnych Gminy.

Zrealizowane wydatki oświatowe inwestycyjne wynoszą

ŚWIETLICA W MIŁOCINIE

3 371 443,45 zł, a źródłami ich pokrycia są: dotacje - 743 455,64 zł oraz środki własne Gminy - 2 627 987,81 zł.

Kolejnym, co do wielkości, obszarem wydatków, wynoszącym 19 444 545,00 zł (tj. 24% wydatków ogółem) jest pomoc rodzinie. Stanowią je wydatki na wypłatę i obsługę świadczeń wychowawczych i rodzinnych, świadczeń „Dobry Start”, a także wydatki na pokrycie kosztów funkcjonowania Żłobka Samorządowego. Głównym źródłem sfinansowania tych zadań były dotacje z budżetu państwa, jak również dotacja z budżetu UE (utrzymanie żłobka).

MOBILNY LOF

Z dochodów własnych Gmina przeznaczyła na ten cel 259 tys. zł.

Wydatki na pomoc społeczną w ubiegłym roku wyniosły 2 544 155,98 zł. Zostały pokryte dotacjami z budżetu państwa oraz dotacją z budżetu UE (projekt Klub Seniora Jastków) w łącznej kwocie 859 tys. zł, zaś z budżetu Gminy przeznaczono blisko 1,7 mln zł.

Pozostała kwota wydatkowanych w 2019 roku środków finansowych została przeznaczona na:

STACJA UZDATNIANIA WODY

iny Jastków za 2019 rok

- utrzymanie i modernizację infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej – 3 461 847,97 zł,
- zwrot akcyzy dla rolników – 438 916,27 zł,
- składka na rzecz Lubelskiej Izby Rolniczej – 24 632,03 zł,
- utrzymanie i modernizację infrastruktury drogowej – 11 392 545,61 zł,
- transport publiczny – 884 359,78 zł,
- gospodarkę komunalną i ochronę środowiska – 8 196 161,56 zł, w tym:

WĘZŁ PRZESIADKOWY

- a) system gospodarowania odpadami komunalnymi – 2 434 512,46 zł,
- b) utrzymanie czystości i zieleni na terenie Gminy – 445 226,45 zł,
- c) oświetlenie drogowe (zakup energii i bieżąca konserwacja) – 429 406,34 zł,
- d) pozostałe wydatki (w tym m.in. ubezpieczenie i serwis instalacji solarnych) – 37 014,28 zł,
- e) realizację projektów z dofinansowaniem środkami unijnymi (montaż instalacji solarnych, wymiana oświetlenia ulicznego) – 4 850 002,03 zł.

WETERYNARIA

- utrzymanie i modernizację budynków i lokali stanowiących mienie Gminy – 3 300 111,25 zł,
- zmiany w MPZP – 19 938,30 zł,
- administrację publiczną (wydatki na: funkcjonowanie Urzędu Gminy, Rady Gminy, pobór i egzekucja podatków i opłat, promocja Gminy, wpłaty na związki gmin) – 4 947 314,41 zł,
- realizację projektu „Rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców Gminy Jastków”- 54 508,11 zł,
- wybory do Sejmu i Senatu oraz do Parlamentu Europejskiego – 92 379,29 zł,
- bezpieczeństwo publiczne (Ochotnicze Straże Pożarne, dofinanso-

- wanie zakupów dla Policji, pomoc finansowa dla Gminy Wojciechów) – 340 804,97 zł,
- ochronę zdrowia – 138 951,52 zł,
- obsługa zadłużenia (odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji) – 856 147,50 zł,
- kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego – 3 285 304,74 zł,
- kulturę fizyczną i sport – 151 505,36 zł.

Część z powyższych wydatków została zrealizowana w formie dotacji - 2 733 492,34 zł oraz w ramach funduszy sołeckich - 578 147,23 zł.

Ponadto zostały spłacone planowe raty zadłużenia (kredyty, pożyczki, wykup obligacji) w kwocie 3 640 979,45 zł.

Aby zapewnić finansowanie realizowanych inwestycji oraz spłatę planowych rat zadłużenia, Gmina Jastków w 2019 r. zaciągnęła zobowiązania z tytułu pożyczek i kredytów oraz emisji obligacji na łączną kwotę 7 533 586,43 zł.

Fundusz sołecki w 2019 roku

Wydatki realizowane w ramach funduszu sołeckiego zaplanowano na 2019 rok w wysokości 612 305,63 zł, natomiast zostały zrealizowane w kwocie 578 147,23 zł, tj. 94,42%.

Najczęstszymi zadaniami realizowanymi przez sołectwa były zadania związane z infrastrukturą drogową, poprawa nawierzchni dróg gminnych, zakup kruszywa, montaż wiat przystankowych, zakup lamp solarnych, a także zimowe oraz letnie utrzymanie dróg, chodników i poboczy.

Siedem sołectw część kwoty z funduszu sołeckiego przeznaczyło na organizację festynów rodzinnych, które odbywały się w miesiącach letnich. Sołectwa zadbały również o organizację czasu wolnego dla dzieci finansując półkolonie letnie, w których łącznie uczestniczyło 210 dzieci z 8 miejscowości.

W 9 miejscowościach odbywały się również spotkania, warsztaty oraz wyjazdy dla dzieci i dorosłych mieszkańców w celu poprawy dostępności do kultury.

Mieszkańcy coraz częściej zaczęli przychodzić do świetlic wiejskich, w których odbywają się warsztaty, spotkania oraz zebrania wiejskie. Pieniądze z funduszu sołeckiego przeznaczono na prace remontowe w świetlicach, zadbanie o teren wokół świetlic m.in. chodniki i podjazdy z kostki brukowej, zakup nasadzeń i urządzeń na place zabaw. Zakupiono również część wyposażenia do świetlic według potrzeb i planów sołectwa. Bardzo ważna dla naszych sołtysów oraz mieszkańców wsi jest estetyka naszej gminy dlatego część funduszy została przeznaczona na poprawę estetyki wsi, sprzątanie terenu, porządkowanie, a także koszenie miejsc, w których spotykają się mieszkańcy tj. boiska, place zabaw, tereny przy świetlicach. Mieszkańcy sołectw wspierają także szkoły podstawowe, do których uczęszczają dzieci z ich obwodu poprzez zakup sprzętu oraz pomocy naukowych.

MAŁGORZATA KAMIŃSKA, MARCIN ABRAMEK

Małgorzata Kamińska

Urodzona w Lublinie,
Absolwentka UMCS w Lublinie
kierunek - matematyka
Samorządowiec,
pracownik Urzędu Gminy Garbów
01.07.1992 r.- 08.10.2003
pracownik Urzędu Gminy Jastków
do 09.10.2003 roku.
Od 16.12.2016 r. Skarbnik Gminy
Jastków.
Zainteresowania, hobby: śpiew,
jazda rowerem.

Dzień Dziecka - Dębówka 2020

Oryginalnie świętowano w tym roku Dzień Dziecka w Dębówce. Z powodu pandemii odwołany został festyn. Zadbano jednak, aby na buziach najmłodszych mieszkańców, choć na chwilę pojawiły się uśmiechy. W niedzielę 7 czerwca, w godzinach popołudniowych przez wieś przeszedł kolorowy pochód. Weseli klauni i bohaterowie bajek częstowali publiczność słodyczami. Wszystkim dzieciom, tych małym, jak i tych dużym mieszkańcom sołectwa życzyli udanych wakacji.

SOŁTYS DĘBÓWKI,
EDYTA CIUĆMAK

Czysta energia ze słońca

Kolejny projekt z zakresu odnawialnych źródeł energii będzie realizowany na terenie naszej gminy. W obecnej edycji projektu montażem paneli słonecznych zostanie objętych 118 gospodarstw domowych nowością są instalacje fotowoltaiczne, których ma powstać 261 szt.

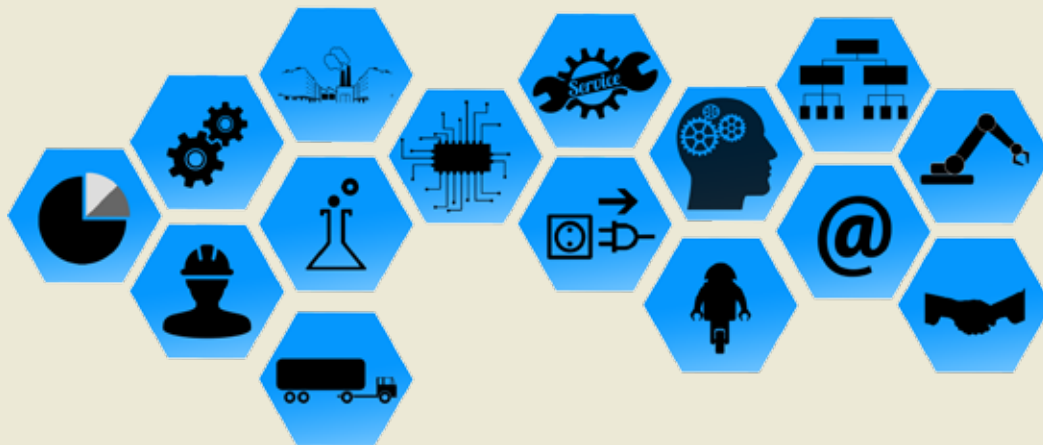
Najczęściej zadawane pytania: Jaka jest minimalna wymagana powierzchnia do zainstalowania systemu fotowoltaicznego? Typowa w domach jednorodzinnych moc 3-5 kWp jest uzasadniona i technicznie i ekonomicznie. Pierwszym ograniczeniem jest powierzchnia zajmowana przez moduły PV. Zakładając ich typowe wymiary ok. 1 x 1,6 m oraz moc 250 Wp, żeby uzyskać 5 kWp trzeba zająć ok. 35 m². **Na ile czasu wystarczają panele fotowoltaiczne?** Większość paneli fotowoltaicznych zaprojektowana jest na okres pracy wynoszący około 25 lat. Po tym okresie istotna część producentów gwarantuje zachowanie 80% sprawności mocy nominalnej. Dalsza eksploatacja paneli jest więc również możliwa, ale z każdą upływającą dekadą tracą one kolejne 10% swojej mocy nominalnej. **Czym różnią się kolektory słoneczne od paneli fotowoltaicznych?** Kolektory słoneczne są wykorzystywane do ogrzewania wody i nie działają w okresie zimowym. Panele fotowoltaiczne produkują energię elektryczną, którą można wykorzystać w różny sposób m.in.: do ogrzewania wody za pośrednictwem odpowiednich urządzeń elektrycznych. **Czy moduły fotowoltaiczne są w stanie produkować energię**

elektryczną w zimie? Moduły fotowoltaiczne są w stanie produkować energię elektryczną w zimie. Także w przypadku zachmurzenia, moduły produkują energię elektryczną – ale odpowiednio mniejszą ilość. **Czy instalacja fotowoltaiczna działa również w pochmurne dni?** Tak, instalacja działa zawsze. Ponieważ używa pełnego spektrum promieniowania słonecznego, pracuje o każdej porze roku, generując energię nawet w pochmurne dni, choć produkcja jest wtedy odpowiednio mniejsza, niż przy pełnym słońcu. To możliwe dzięki tak zwanemu promieniowaniu rozproszonemu, które jest obecne przez cały dzień, nawet gdy słońce nie jest bezpośrednio widoczne. **Czy panele fotowoltaiczne są delikatne i podatne na uszkodzenia?** Panele fotowoltaiczne są bardzo mocne i odporne na uszkodzenia. Zostały zaprojektowane tak, aby wytrzymać niszczące działanie sił natury. Są one odporne na śnieg, deszcz, wiatr a nawet grad. **Ile energii elektrycznej produkuje system modułów fotowoltaicznych?** W przypadku Polski dla jednego kWp zainstalowanej mocy, instalacja skierowana na południe wygeneruje około 800-1000 kWh energii elektrycznej rocznie. Ta wielkość może się zmieniać ze względu na położenie instalacji, oraz w jaką stronę świata jest skierowana. **Czy mogą ogrzewać wodę przy pomocy modułów fotowoltaicznych?** Moduły fotowoltaiczne produkują prąd i w przypadku podłączenia elektrycznego podgrzewacza wody możliwe jest grzanie wody do celów użytkowych. Można insta-

lację wykorzystywać w ten sposób, szczególnie w przypadku nadmiaru wytworzonej energii elektrycznej. **Jakie są koszty utrzymania instalacji fotowoltaicznej?** Panele fotowoltaiczne nie są kosztowne w utrzymaniu. Przede wszystkim nie wymagają one czyszczenia, bo czyszczone są przez deszcz i wiatr. Nie jest konieczna też szczególna konserwacja. Dodatkowo są odporne na różne warunki atmosferyczne, w tym obciążenie śniegiem czy grad. Trzeba jednak pamiętać o tym, że by uniknąć ewentualnej awarii, na wszelki wypadek instalację należy poddawać okresowej kontroli. **Co zrobić z nadwyżką energii elektrycznej?** W przypadku proponowanego projektu, w związku z dotacją ze środków publicznych Unii Europejskiej, można stosować zasadę tzw. „net meteringu” czyli opomiarowania netto. Polega ona na oddawaniu nadwyżek energii elektrycznej wytworzonych we własnej instalacji fotowoltaicznej (np.: w okresie wiosenno-letnim) a nieskonsumowanych w gospodarstwie domowym do lokalnej sieci dystrybucyjnej, a następnie rozliczanie oddanej energii poprzez odejmowanie jej od ilości energii pobranej i zużytej z sieci elektroenergetycznej (np.: w okresie jesienno-zimowym). W tym celu niezbędne będzie podpisanie umowy z lokalnym dystrybutorem energii elektrycznej oraz instalacja dodatkowego licznika energii lub dwukierunkowego licznika energii elektrycznej.

ANDRZEJ DEC

Przedsiębiorcy Ziemi Jastkowskiej

Zwracamy się z prośbą do przedsiębiorców Ziemi Jastkowskiej o pomoc w przygotowaniu kolejnego wydania Gazety Jastkowskiej.

Nasza gmina zawsze stoi na straży samorządności i przedsiębiorczości. Urzędnicy gminni doskonale zdają sobie sprawę, że rozwój całej społeczności zależy od pomysłowości i pracowitości każdego z jej mieszkańców. Dlatego zawsze, a szczególnie teraz, Urząd Gminy wspiera lokalnych przedsiębiorców. Kolejne, wakacyjne wydanie Gazety Jastkowskiej chcemy poświęcić właśnie im.

Szanowni Państwo, bardzo prosimy o przesłanie do końca lipca opisu firmy wraz z ilustracją.

OPIS POWINIEN ZAWIERAĆ:

- imię i nazwisko oraz zawód wyuczony właściciela
- nazwę firmy i miejsce wykonywania działalności
- datę założenia, profil działalności
- oferowane produkty lub usługi
- plany na przyszłość
- FOTOGRAFIA właściciela lub/i pracowników w firmie
- OPIS - 30 linijek tekstu, po 60 znaków w linijce

Marcin Abramek, Inspektor ds. Obsługi Rady
i Promocji Urząd Gminy Jastków, Panieńszczyzna, ul. Chmielowa 3,
21-002 Jastków, tel. 81 475 44 68, marcin.abramek@jastkow.pl

